

Tilastokeskuksen tilinpäätös vuodelta 2020

Diaarinumero	TK/582/00.02.00/2021-2
Päiväys	25.2.2021

Sisällys

1	Toimintakertomus	2
1.1	Johdon katsaus	2
1.2	Tuloksellisuus	4
1.3	Vaikuttavuus	5
1.3.1	Toiminnan vaikuttavuus	5
1.3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	7
1.4	Toiminnallinen tehokkuus.....	7
1.4.1	Toiminnan tuottavuus.....	7
1.4.2	Toiminnan taloudellisuus.....	11
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	13
1.4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustavuusvastaavuus	17
1.5	Tuotokset ja laadunhallinta	19
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	19
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	23
1.6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	27
1.7	Tilinpäätösanalyysi.....	34
1.7.1	Rahoituksen rakenne	34
1.7.2	Talousarvion toteutuminen.....	35
1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma	36
1.7.4	Tase.....	38
1.8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	39
1.9	Arviointien tulokset.....	40
1.10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	41
2	Tilastokeskuksen talousarvion toteumalaskelma.....	42
3	Tilastokeskuksen tuotto- ja kululaskelma	44
4	Tilastokeskuksen tase.....	45
5	Tilastokeskuksen liitetiedot	46
6	Allekirjoitus.....	50

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Vuonna 2020 merkittävin toimintaympäristön muutos oli koronapandemia. Tilastotuotannossa vaikutukset ulottuivat koko tuotantoprosessiin. Muutoksia oli niin suorassa tiedonkeruussa kuin hallinnollisissa aineistoissa. Aineiston käsittelyn periaatteet säilyivät ennallaan, mutta työ tehtiin etänä. Tilastojen julkaisupäässä muuttuneeseen kysyntään on haluttu vastata ripeästi.

Ajankohtaiseen tietotarpeeseen vastattiin muun muassa perustamalla sivusto Koronavirus – ajankohtaista tilastotietoa. Esimerkiksi tilastotietokannoissa alettiin julkaista ennakkollisia tietoja kuolleista ja konkurseista viikoittain.

Tilastojen ja tilastojulkistusten määrä kasvoi edellisestä vuodesta erityisesti, koska useita liikennetilastoja siirtyi Tilastokeskuksen tuotantoon. Seurantavuonna saatiin julkaistua myös eräitä tilastoja, jotka edellisenä vuonna aineisto-ongelmien vuoksi jäivät julkaisematta. Kokeellisten tilastojen julkistusmäärä lähes kaksinkertaistui.

Tilastojen julkistusaikatauluissa oli viidessä prosentissa julkistuksista muutoksia. Niistä neljännes johtui siitä, että eräitä julkistuksia haluttiin saada julkaistua suunniteltua nopeammin ja siten vastata asiakkaiden tietotarpeisiin saada nopeammin tietoa muun muassa koronan vaikutuksista. Myöhästymiset johtuivat osittain siis tietoisista valinnoista, mutta myös muita vaihtelevia syitä oli.

Tilastojulkistusten virheettömyys ei ollut täysin tavoitellulla tasolla. Avoimen tiedottamisen virheistä ja niiden korjaamisesta on käytännesääntöjen mukainen toimintatapa, jonka tavoitteena on luottamus tilastoihin. Tilastojulkistusten virheisiin liittyy usein muutos lähtöaineistoissa, prosesseissa tai tekijöissä. Myös kiire varsinkin prosessin loppuvaiheessa on vaikuttanut tietojen oikeellisuuteen.

EU ja sen tilastovirasto Eurostat ei keventänyt koronan vuoksi tilasto-ohjelmaansa. Sen sijaan tuli eräitä uusia tietopyyntöjä, kuten esimerkiksi julkisyhteisöjen tukitoimien raportointi ja liiallisten alijäämien menettelyyn kuuluvan EDP-raportoinnin laajennukset. Lisäksi tilastotuotannossa on varauduttu yrityksiä ja henkilöitä koskevien EU-säädösten toimeenpanoon vuonna 2021. Jätetilastointia laajentavat EU:n kiertotalousdirektiivin muutokset. Muut uudet tietotarpeet koskevat muun muassa kestävästä kehityksestä, vähähiilisen energian käyttöä ja kulttuurialan tilastointia.

Tutkijapalveluita on parannettu seurantavuoden aikana. Työntekijöitä on lisätty, jotta aineistojen viiveitä tutkijoille on saatu lyhennettyä. Prosessia on sujuvoitettu ja tämä työ jatkuu tulevina vuosina. Nyt on työn alla sähköisen lupaprosessin kehittäminen. Aineistoviiveitä on saatu lyhennettyä ja jonoja purettua. Varsinkin keväällä huomattava työpanos kohdistui koronaan liittyvien aineistojen toimittamiseen Helsinki Graduate School of Economicsille ja sen koronatilannehuoneelle.

Suunnitteluvaiheessa maksullisen toiminnan oletettiin vähentyvän edellisestä vuodesta. Kesken seurantavuotta tulleet yllätykset isojen maksullisten haastattelutiedonkeruiden lykkäytymisestä tulevaisuuteen kuitenkin vähensivät tuloja ennakoitua enemmän. Uusia tiedonhankintamenettelyitä on kehitetty ja niitä tulee kehittää edelleen. Seurantavuonna otettiin käyttöön esimerkiksi verkkoharavoinnilla kerättyjä tietoja.

Viraston sisällä myllyretettiin organisaatio. Organisaatiouudistuksen tavoitteena on tukea strategisten tavoitteiden saavuttamista ja toimintatapojen muutosta. Tietoekosysteemi näkyy nyt strategian lisäksi myös organisaatorakenteessa. Uutta

rakennetta ja myös toimintatapoja arvioidaan ja muutetaan tarvittaessa. Strategisia tavoitteita tarkistettiin rullaavan strategian periaatteen mukaisesti syksyllä 2020.

Tietoekosysteemi ja sidosryhmät ovat tulleet esiin viraston viestinnässäkin, jota on lisätty edellisestä vuodesta. Viraston sisältä on valittu 15 ilmiöasiantuntijaa. Viestintää ollaan muuttamassa entistä enemmän yksittäisestä tilastosta kohti laajaa ilmiötä. Julkisuudessa Tilastokeskus näyttäytyy perinteiseen tapaan neutraalina faktatiedon tuottajana.

Uuden organisaation pystytykseen lisähaasteen toi etätyö. Vahva suositus etätyöhön siirtymisestä annettiin koronan seurauksena maaliskuussa. Sujuva siirtyminen etätyöhön ja tuotannon jatkuminen entisellään olivat pitkälti ICT-infrastruktuurin, tietojärjestelmien hyvän toimimisen sekä ammattitaitoisen henkilöstön ansiota.

Kehittämistyö on ollut laajaa. Liikennetilastojen siirto osaksi Tilastokeskuksen tuotantoa saatiin valmiiksi. Uusi henkilötietojärjestelmä, Stiina, valmistui, mutta työ sen kehittämiseksi jatkuu uusien tietotarpeiden myötä. Tavoitteena oli, että verkkohankkeen myötä tilastojulkistusten julkaiseminen verkossa olisi uudistunut, mutta hankkeen valmistuminen siirtyi vuodelle 2021.

Henkilöstön määrä väheni 4 prosenttia seurantavuonna. Haastattelijoiden ryhmässä vähennys oli suurempi kuin kuukausipalkkaisilla, koska suunnitellut käyntihaastattelut jäivät toteutumatta. Työmäärää ovat lisänneet uudet tietovaateet, tilastotuotannossa nopea reagointi koronaan ja organisaatiouudistukseen liittyvät moninaiset uudelleenjärjestelyt.

Vuodelle 2020 tyypilliseen tapaan henkilöstön sairaspöissaolot ovat vähentyneet suunnilleen kolmanneksella. Erityisesti ovat vähentyneet lyhyet, vain muutaman päivän mittaiset pöissaolot. Henkilöstökyselyn perusteella työtyytyväisyys on säilynyt entisellä tasolla.

Henkilöstön vahva osaaminen on mahdollistanut tilastojen tuotannon myös poikkeustilanteessa. Osaamisen kehittämistä ja koulutusta kuvaavat mittarit näyttävät vähenevää panostusta, mikä voi johtua niin koulutustarjonnan vähenemisestä kuin työkiireistä. Toisaalta kouluttautuminen on muuttamassa muotoaan kurssipäivistä webinaarityypiksi oppimistuokioiksi.

Talouden kannalta vuosi poikkesi suunnitellusta. Siirtomääräraha hupeni suunnitellun parin miljoonan sijasta vain parisataa tuhatta euroa. Tulot eivät olleet suunnitellulla tasolla, mutta menot olivat vielä paljon suunniteltua pienemmät. Menopuolella säästöjä tuli muun muassa työterveydenhuollosta, mutta erityisesti matkustuksesta. Ulkomaanmatkat käytännössä loppuivat maaliskuussa. Myös haastattelijoiden kotimaan matkat vähenivät merkittävästi. Henkilöstömenot eivät kasvaneet henkilöstön vähenemisen vuoksi, vaikka palkat nousivatkin tes/ves-korotusten ja kikin jälkeisen lomarahapalautuksen vuoksi.

Vuosi 2020 on muuttanut työn tekemisen tapoja. On osoitettu, että tilastoja syntyy myös etänä. Tiedon kysyntä ja merkitys yhteiskunnassa ovat edelleen kasvussa. Tilastokeskuksen tavoite on vastata tähän kysyntään visionsa mukaisesti ”tiedosta tulevaisuus”.

1.2 Tuloksellisuus

Kansallisesti julkaistujen tilastojulkistusten määrä ylitti suunnitellun ja kasvoi edellisestä vuodesta 11 prosenttia erityisesti uusien liikennetilastojen vuoksi. Oikea-aikaisuus pysyi ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Toisaalta muutama julkistus julkaistiin suunniteltua nopeammin koronasta johtuvan kysynnän vuoksi. Julkistusten virheettömyys sen sijaan heikkeni 90 prosenttiin julkistuksista (2019: 94 ja 2018: 91 %).

Kansainvälisissä arvioinneissa Tilastokeskuksen tuottamat tilastotiedot arvioidaan lähes poikkeuksetta hyvin laadukkaiksi. Arviointikriteereinä käytetään yleensä valmistumisviivettä ja tuotettujen tietojen määrää suhteessa vaatimuksiin sekä toimituskertojen määrää, joka kertoo virheiden korjaamisesta. Tosin seurantavuonna arviointeja tehtiin aiempia vuosia vähemmän.

Tilastotuotannon jatkuvuus pystyttiin turvaamaan koronapandemiasta ja sen monista liitännäisvaikutuksista huolimatta. Aiempina vuosina tehdyt tietotekniset ratkaisut mahdollistivat henkilöstön nopean siirtymisen lähes kokonaan etätöihin maaliskuun puolivälissä 2020. Käytössä olevassa virtuaalisessa työympäristössä tilastoaineistoja käsittely on tietoturvallista.

Maksullisen toiminnan tulot pienenevät edellisestä vuodesta 11 prosenttia (0,9 miljoonaa euroa). Suunnitteluvaiheessa vuodelle 2020 asetettua tavoitetta oli alennettu edelliseen vuoteen verrattuna arvioidun tilauskannan perusteella. Kustannusvastaavuus pieneni 13 prosenttiyksiköllä, mikä oli tavoitteen mukainen suunta. Kustannusvastaavuus 104 % ylittää tavoitteen enää neljällä prosenttiyksiköllä.

Maksullisessa toiminnassa erilliskustannukset kasvoivat tulojen pienenemisestä huolimatta. Palkkoja nosti erityisesti lomarahana palaaminen täysimääräiseksi kiky-sopimuksen loppumisen myötä. Tulojen vähenemiseen vaikutti erityisesti kaksi haastattelutiedonkeruuta, joita ei pystyttykään koronan vuoksi tekemään sopimusten mukaisesti.

Tutkijapalveluista saadut tulot ylittivät miljoonan euron rajan. Kasvua oli 13 prosenttia edellisestä vuodesta. Tutkijapalveluista kertyi 14 prosenttia maksullisen toiminnan tuotosta. Toiminnan nopea kasvu ja toisaalta poikkeuksellinen panostus Helsinki GSE:n tilannehuoneen nopeaan palvelemiseen ja koronatilanteen vaikutusten kuvaamiseen johtivat siihen, että aineistotoimitusten viiveitä ei pystytty lyhentämään suunnitellusti. Tilanne kuitenkin monilta osin parani edellisestä vuodesta.

Palvelukyvyyn parantamiseksi tutkijapalveluissa lisättiin henkilöstömäärää. Lisäksi valmisaineistojen määrää lisättiin. Tarkoitus on, että tutkijat löytävät tutkimukseensa soveltuvan valmisaineiston, jolloin aineistoprosessi on nopeampi kuin erityistä räätälöintiä tarvitsevia aineistoja käytettäessä. Toisaalta yhä enemmän tutkijapalveluiden työpanoksesta kohdistuu valmisaineistojen ajantasaisena ylläpitoon.

Tutkijoiden etäkäyttöjärjestelmän, Fionan, uusi versio saatiin käyttöön kaikissa tutkimuksissa. Haasteita aiheutti ulkomailla työskentelevien tutkijoiden tunnistamismenettely. Uusi Fiona-versio parantaa tietoturvaa ja toimintavarmuutta.

Tilastokeskus näyttäytyy mediassa perinteiseen tapaan aktiivisena ja neutraalina faktatiedon tuottajana. Tilastokeskuksen organisaatiota ja tilastomenetelmiä koskevassa julkisuudessa oli hieman enemmän positiivista kuin negatiivista uutisointia.

Tilastokeskuksen näkyvyys painetun median pääkirjoituksissa väheni seurantavuonna kuudella prosentilla. Pääkirjoituksia oli seuratuissa lehdissä 246.

Sosiaalisessa mediassa seuraajien määrä on kasvanut edelleen: Twitter +16 %, LinkedIn +37 % ja Facebook +4 %. Seurantavuonna viikoittaiset tilastouutislähetykset YouTubeissa loppuivat etätöön myötä. Tilastokeskus on sen sijaan lisännyt blogikirjoittamista.

Strategiassa on tavoitteena muun muassa edistää tilastotiedon vaikuttavuutta. Seurantavuoden syksyllä Tilastokeskuksessa aloitti 15 ns. ilmiöasiantuntijaa: osana omaa perustyötänsä he viestivät aktiivisesti ja eri tavoin. Näkökulmana on yleensä tilastoa laajempi ilmiö.

Työpanosta käytettiin seurantavuonna 727 henkilötyövuotta, joka on 28 henkilötyövuotta (-4 %) vähemmän kuin edellisellä vuonna. Erityisesti haastattelijoiden määrä väheni (-9 %). Varsinaisten määräraikaisten osuus pieneni 0,5 prosenttiyksiköllä ja oli 9,6 prosenttia henkilöstöstä.

Tilastokeskuksen kokonaismenot, 58,8 miljoonaa euroa, pienenivät edellisestä vuodesta 2,1 miljoonaa euroa eli 3 prosenttia. Henkilöstömenot ovat suurin menoerä, 73 prosenttia. Palveluhankinnat pienenivät 0,2 miljoonalla eurolla. Ne olivat noin 20 prosenttia kokonaismenoista. Vuokramenot säilyivät samalla tasolla ja niiden osuus oli 5 prosenttia. Muiden menojen osuus oli 2 prosenttia.

Yksittäisistä menoeristä matkustus pieneni eniten: vähennys oli lähes 0,8 miljoonaa euroa. Terveystieteiden kulut pienenivät noin 0,35 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Tilastokeskuksella oli toimintavuonna käytettävissä rahoitusta 64,9 miljoonaa euroa, joka on 2,9 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Euromääräinen vähennys oli 1,9 miljoonaa. Pääosa rahoituksesta tuli valtion talousarviossa toimintamäärärahana (48,7 miljoonaa euroa). Tulot maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta sekä muut tulot olivat yhteensä 9,7 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyttä toimintameno-rahoitusta oli 6,0 miljoonaa euroa. Vuodelta 2020 vuodelle 2021 siirtyi 5,7 miljoonaa euroa.

Tilastokeskuksen tuloksellisuuden kannalta koronasta on selvitty kohtuullisen hyvin. Etätöön mahdollisesti toimivat teknologia ja muutokseen valmis henkilöstö. Muutosvalmiutta kysyttiin myös organisaatiouudistuksessa. Uusi organisaatio tuli voimaan syyskuun alussa 2020. Uusi organisaatorakenne toi aiempaa näkyvämmäksi kumppani- ja ekosysteemisuhteet, joka on myös yksi neljästä palvelualueesta. Muut ovat tilasto- ja tietopalvelualue, kehittäminen ja digitalisaatio sekä mahdollistajapalvelut.

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Tilastokeskuksen tuottamien tietojen luotettavuus, % (Yrityskuvatutkimus)	85	-	-	82	-
Kouluarvosana käyttäjätutkimuksessa	8,23	-	8,5	-	-
Pääkirjoitusmaininnat, kpl*	230	261	230	246	-6 %
Luottamus & Maine (T Media) (asteikko 1–5)	3,59	3,68	-	3,60	-0,08

*Lehdistöseuranta: Meedius International

Valtion talousarvioesityksessä on tilastotoimelle, taloudelliselle tutkimukselle ja rekisterihallinnolle asetettu viisi vaikuttavuustavoitetta tukevaa tavoitetta:

- Tilastot, tietoaaineistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja
- Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin
- Kansalaisten ja yritysten asiointi julkishallinnon kanssa on entistä sujuvampaa ja asiakaslähtoisempää
- Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa
- Luottamus ja oikeusturva vahvistuvat yhteiskunnassa

Vaikuttavuustavoitteista erityisesti ensimmäinen koskee Tilastokeskusta suoraan. Tutkimuksen kannalta Tilastokeskuksen tehtävä on mahdollistaa tutkimustoimintaa, eikä niinkään itse harjoittaa tutkimusta.

Seurantavuonna ei tehty suunnitelmasta poiketen käyttäjätyytyväisyyskyselyä, mutta sen sijaan toteutettiin yritys kuvatutkimus. Tutkimukset tehdään yleensä vuorotellen joka toinen tai kolmas vuosi. Molempien kyselyiden tulokset ovat pysyneet varsin vakaina vuodesta toiseen.

Yrityskuvatutkimuksen mukaan kansalaisten arvio Tilastokeskuksen tuottamien tietojen luotettavuudesta heikkeni 3 prosenttiyksikköä edellisestä tutkimuskerrasta vuodelta 2018. Erittäin luotettavina tietoja piti 34 prosenttia ja melko luotettavina 48 prosenttia vastaajista. Erittäin luotettava -arvion antaneissa nousua on 4 prosenttiyksikköä. Sen sijaan melko luotettava -arvioiden osuus laski 7 prosenttiyksikköä. Tutkimuksen mukaan mitä korkeammin koulutetuista kansalaisista on kyse, sitä luotettavampina Tilastokeskuksen tuottamia tietoja pidetään. Ei osaa sanoa -vastausten osuus nousi 10 prosentista 14 prosenttiin. Nousuun saattoi vaikuttaa tietojen keruutavan muutos: ovelta ovelle -keruusta luovuttiin koronapandemian vuoksi.

Yrityskuvatutkimuksessa Tilastokeskuksen tunnettuus oli 87 prosenttia (nousua 1 prosenttiyksikkö). Kyselyyn osallistuneista organisaatioista Tilastokeskusta tunnetumpi oli vain Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (90 %).

T-median Luottamus & Maine -tutkimuksessa Tilastokeskus sijoittui pistemäärällä 3,60 sijalle 12 (2019: sija 6) julkisista organisaatioista. Tutkimukseen vastasi 8 057 suomalaista. Tilastokeskusta arvioi 205 vastaajaa. Tilastokeskus sai osa-alueista parhaimmat pisteet tuotteista ja palveluista (3,83), taloudellisesta vakaudesta (3,76) sekä hallinnon avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä (3,74). Alhaisimmat pisteet koskivat innovaatiokykyä (3,37) ja vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa (3,41). Muut arvioitavat osa-alueet olivat johtaminen, työnantajuus ja vastuullisuus.

Pääkirjoitusmainintojen määrän trendi on ollut nousujohteinen, mikä on osoittanut Tilastokeskuksen arvon faktatiedon lähteenä journalistisessa mediassa. Pääkirjoitusmaininnat olivat nousussa vielä seurantavuoden alkupuoliskolla, mutta koko seurantavuonna mainintoja pääkirjoituksissa oli 6 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Seurantavuoden artikkeleiden määrä 3 862 kappaletta (2019: 4 630 ja 2018: 4 826) painetussa mediassa on vuonna 2012 alkaneen seurannan alhaisin tulos jo toisena vuotena peräkkäin. Vuosi 2020 ei ole lehtiseurannan tekijän (Meedius International) mielestä vertailukelpoinen minkään muun historiallisen ajankohdan kanssa. Korona on vienyt suuren osan palstatilasta kaikissa medioissa. Koronapandemia on lisännyt nopean tiedon saatavuutta päätöksenteon tueksi. Se on myös nostanut esiin erikoistuneemman lääketieteellisen asiantuntijatiedon tarvetta, johon ovat vastanneet muut kuin Tilastokeskuksen asiantuntijat.

Mediaseurannan mukaan julkisuuden sävy Tilastokeskuksen organisaatiota tai analyysimenetelmiä koskevan julkisuuden osalta oli enimmäkseen neutraalia. Positiivinen julkisuus koski muun muassa Tilastokeskusta tilastoinnin mallimaana, kuluttajahintaindeksiä sekä Tilastokeskuksen yhteistyötä tutkimuslaitosten kanssa, esimerkkinä Helsinki Graduate School of Economicsin perustama tilannehuone. Kriittisissä artikkeleissa käsiteltiin tutkijoiden tarvitsemien tietojen jumiutumista ruuhkaan, julkisyhteisöksi luokittelutapaa, erään kunnan valtionosuuden laskentaan liittyvää virhettä sekä kuntakohtaisia väestöennusteita.

Tilastokeskuksen strategian tavoitteena on korostunut tiedontuotannon laadun ja tuotantovarmuuden lisäksi vaikuttavuuden sekä tiedolla johtamisen ja tilastotuotannon vaikuttavuuden edistäminen. Tilastojulkistusten lisäksi tilastotiedoista ja niihin liittyvistä ilmiöistä kerrotaan aiempaa enemmän Tieto&Trendit sivuston blogeissa ja artikkeleissa sekä someviestinnän keinoin.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Tilastokeskuksella ei ole siirto- eikä sijoitusmenoja.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Kokonaistuottavuuden muutos edellisestä vuodesta, %*	-2,8	0,1	0,5	-	-
Työn tuottavuuden muutos edellisestä vuodesta, %*	+1,0	1,3	-	-	-
Verkossa tai automaattisella raportoinnilla vastanneiden osuus vastanneista yritystiedonkeruissa, %	92	94	99	94	0 %-yks.
Verkossa vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa, %	(1)	20	15	22	+2 %-yks.

* Luotettavien tuottavuustietojen laskenta ei ole mahdollista organisaatio- ja toimintamuutosten vuoksi

Tilastokeskuksen tuottavuuden laskenta ei ollut mahdollista organisaation rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten vuoksi. Laskenta perustuu muutokseen edellisestä vuodesta. Seurantavuonna vain osa muutoksista liittyi tuottavuuden muutokseen.

Maksullisen toiminnan tuotot pienenevät seurantavuonna 11 prosenttia. Kustannuslaskelman mukaiset erilliskustannukset sen sijaan kasvoivat 2 prosenttia. Tuotteiden hinnoittelussa ei tapahtunut muutoksia. Karkean arvion mukaan maksullisen toiminnan tuottavuus heikkeni 9 prosenttia

Tilastotuotantoa mitataan julkistusten määrällä. Julkistusten määrää kasvattivat maksulliselta puolelta siirtyneet liikennetilastot sekä eräät edellisenä vuonna julkaisematta jääneet tilastot. Toisaalta kokeelliset tilastot eivät ole mukana laskelmassa. Seurantavuonna niiden määrä oli jo 42, kun edellisenä vuonna niitä oli 22.

Tietojen käytön edistämistä on arvioitu tilastokirjaston kirjalainojen, maksuttomien kansainvälisten tiedustelujen ja chat-neuvontojen määrän perusteella. Kirjastolainojen määrä on vähentynyt tietojen siirryttyä yhä enemmän verkkoon.

Chat-neuvonnan määriä ei enää kirjata ylös. Organisaatorakenteen muutoksen vuoksi vertailukelpoisten painojen laskenta tilastojulkistuksille ja tietojen käytön edistämiseksi ei ole mahdollista.

Matkojen vaikutus tuotoksen pienenemiseen on huomattava. Tilastotoimen kehittämistä on mitattu EU-lainsäädännön kehittämisen vaatimalla työpanoksella ja mittarina on ollut kokousmatkojen määrä. Kokousmatkoja tehtiin 8 prosenttia edellisen vuoden matkamäärästä. Mittari ei enää toimi: se ei ota huomioon korvaavia menettelyjä, kuten etäkokouksia, joita otettiin käyttöön vuoden mittaan.

Kokonaispanosindeksi (menokehitys kiintein hinnoin laskettuna ennakkolisilla julkisten menojen hintaindeksillä) oli 98,4 eli vähennystä edelliseen vuoteen on 1,6 prosenttia. Työpanos väheni 3,7 prosenttia. Yleensä kokonaispanosindeksin laskiessa tuottavuus on parantunut. Toisaalta maksullisen toiminnan tuotos pieneni ja matkojen määrä romahti, mutta julkistusten määrä kasvoi.

Yritystiedonantajista 94 prosenttia vastasi tiedonkeruisiin verkossa tai automaattisella raportoinnilla. Mukana on myös kaksi verkkoharavointina tehtyä tiedonkeruuta. Verkkoharavointi (engl. web-scraping) tarkoittaa tietojen automatisoitua keruuta verkkosivustojen lähdekoodista. Automaattista raportointia hyödynnetään entiseen tapaan kahdessa tiedonkeruussa.

Verkkovastaamisen osuus vastauksista henkilötiedonkeruissa, joissa mahdollisuus vastata verkossa 2020	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma
Asuntojen ja omakotitalojen korjausrakentaminen	18	20	25
Kuluttajien luottamus -kysely	-	65	75
Kulutustutkimus	-	-	100
Suomalaisten matkailu -kysely (yhdistelmä tiedonkeruuta testaava osa)	-	46	60
Tieliikenteen tavarankuljetukset	-	-	93
Tulo- ja elinolotutkimuksen yhdistelmä tiedonkeruun pilotti	-	-	73
Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -kysely	43	54	53

Seurantavuonna oli käynnissä 7 (2019: 9 ja 2018: 3) henkilötiedonkeruuta, joissa oli mahdollista vastata verkossa. Kyselyiden määrä vaihtelee vuosittain, eivätkä kaikki ole jatkuvia. Verkkovastausten osuudet vastauksista vaihtelivat 25 prosentista 100 prosenttiin. Työvoimatutkimuksen ja tulo- ja elinolotutkimuksen kyselyissä verkkovastaamisvaihtoehto ei ollut käytössä. Työvoimatutkimus siirtyi takaisin puhelinhaastatteluun (0,2 % käyntihaastatteluna) vuonna 2019 tehdyn pilottivaiheen jälkeen. Verkkovastaamisen osuus henkilökyselyissä yhteensä ylitti tavoitteen selvästi.

Koronapandemian vuoksi käyntihaastatteluja ja -tavoitteluja ei voitu tehdä, millä oli vaikutusta mm. tulo- ja elinolotutkimuksen vastausasteeseen ja laatuun. Hintatiedonkeruussa siirryttiin käyntihavainnoinnista onnistuneesti verkko- ja puhelinkeruuseen sekä otettiin tuotantokäyttöön erään ison keskusliikkeen kassapäätteaineisto.

Yritystiedonkeruu vaikeutui hieman, koska kirjeposti ei etätyöhön siirtymisen vuoksi tavoittanut tiedonantajia. Kuitenkin tiedonkeruiden vastausasteet laskivat lopulta pelättyä vähemmän edellisvuodesta. Vastausasteita seurattiin aktiivisesti. Vastausaktiivisuuden parantamiseksi lisättiin tiedonkeruuviestintää ja muistutuskierrroksia sekä lähetettiin saatekirjeitä sähköpostilla. Kuluttajien

luottamuksessa ja matkatutkimuksessa saavutettiin hyviä vastausasteita aktiivisen verkkovastaamisen ansiosta.

Tiedonantajien informointia uudistettiin vastaamaan tietosuojalain ja saavutettavuuden vaatimuksia. Yritys- ja yhteisötiedonkeruissa otettiin käyttöön tiedonantajien yhteydenottoihin keskittynyt palvelupiste, jonne on keskitetty eri tiedonkeruiden asiakaspalvelua yhtenäisen toimintamallin mukaisesti. Yritysten tiedonkeruiden vapautuspyynnöt ja niiden ohjeistus siirrettiin verkkoon.

Henkilötiedonkeruissa tehtiin ensimmäinen palauteproto. Vastaajille tuotettiin digitaalinen, avoimeen dataan perustuva tietovisualisointi. Tavoitteena oli parantaa vastausmotivaatiota.

Henkilötiedonkeruiden tiedonkeruujärjestelmässä (Ruuti) lisättiin kapasiteettitiedon sekä sijaintitiedon käyttömahdollisuus haastattelijoiden työnjaossa. Ruutiin mahdollistettiin myös monikerroksisen paneelikeruun toteuttaminen ja tiedon kulku paneelikerrosten välillä.

Tiedonkeruiden yhtenäistämistä on parannettu lomakkeiden standardoimisella sekä henkilö- että yritystiedonkeruissa. Lomaketestauksia on jatkettu etätyönä mahdollisuuksien mukaan.

Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö (ICT) -tutkimuksen vastausosuus oli 4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aikaisemmin. Haastattelut teki ulkoinen toimija. Tiedonkeruun parempaan onnistumiseen vaikuttivat muun muassa ulkoisen toimijan edellisen vuoden kokemus ja opit samasta tiedonkeruusta, toimijan puhelinnumerohaun aiempaa parempi hallinta, tiedonkeruun etupainotteisuus sekä mahdollisesti koronatilanteeseen liittyvä henkilöiden parempi tavoitettavuus ja vastaushalukkuus. Vuonna 2017 vastausaste oli 58 prosenttia. Seuraavana vuonna vastausaste jäi 51 prosenttiin, koska käytettävissä ei ollut tarpeeksi haastattelijoita. Vuonna 2019 ulkoisen toimijan hoitamassa osassa keruuta vastausaste oli 47 prosenttia ja Tilastokeskuksen osassa 52 prosenttia. Vuonna 2020 vastauksia kertyi 55,5 prosenttia.

Tulo- ja elinolotutkimuksessa (TUEL) ensimmäistä kertaa vastaavien vastausaste seurantavuonna jäi selvästi edeltävää vuotta huonommaksi. Tämä johtui käyntitavoittelun keskeytymisestä ja mahdollisesti tiedonkeruun aihepiiristä johtuvan vastaushalukkuuden vähenemisestä. Riittävän laadukkaan aineiston tuottamiseksi tiedonkeruuta täydennettiin 500 henkilön lisäotoksella. TUELiin pohjautuvien tilastojen tuotannolle keruun jatkuminen tarkoitti merkittävää aikataulun kiristymistä. Julkistukset saatiin kuitenkin tehtyä joulukuussa suunnitellussa aikataulussa.

Suorien tiedonkeruiden vastauskato on ongelma erityisesti henkilötiedonkeruissa, joissa vastaaminen on vapaaehtoista. Esimerkiksi työvoimatutkimuksen ensimmäisen rotaation vastausosuus oli seurantavuonna 55 prosenttia. Vuonna 2019 vastausosuus oli 61 ja vuonna 2018 vielä 65 prosenttia. Yleensä Eurostatille toimitettavissa tilastoissa tulee vastausprosentin olla vähintään 50 tai edellytetään lisäselvityksiä aineiston laadusta ja tulosten luotettavuudesta.

Yrityksille aiheutunut tiedonantorasitus 2018–2020

	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma	2019–20 muutos
Tiedonantorasitus, htv*	150	147	144	-2 %

* Tiedot 2018 ja 2019 ovat osittain arvioita, joita on päivitetty 2020

Yritysten tiedonantorasitus seurantavuonna, 144 henkilötyövuotta, oli 2 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna. Kolme henkilötyövuosiltaan vaativinta keruuta eli majoitustilaston kuukausikysely, työvoimakustannusten neljännesvuositilasto ja yritysten tilinpäätöskysely pysyivät vakiintuneella rasietasolla. Neljäntenä olevan toimipaikkarakenne- ja henkilöstötiedustelun rasite pieneni 3,2 henkilötyövuotta. Tiedot oli mahdollista lähettää csv-liitetiedostoina. Rasite myös arvioitiin uudestaan.

Aineet ja tarvikkeet -tiedustelu tehdään parillisin vuosin. Sen otoskoko laski 3 300:sta (2018) 2 100:aan (2020) ja 2020: 2100. Rasitteeksi muodostui 7,8 henkilötyövuotta. Seurantavuonna ei tehty innovaatiotutkimusta, joka tehdään parittomina vuosina (2019: 6,8 htv).

Uusien liikennetiedonkeruiden rasitus oli hyvin pieni. Koski-rekisterin käyttöönotto teki mahdolliseksi kahden keruun lakkauttamisen: oppilaitosmuotoisen ammatillisen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnon suorittaneet ja oppisopimuskoulutuksen opiskelijat ja tutkinnon suorittaneet kalenterivuodelta (yhteensä alle 2 htv). Lisäksi lakkautettiin asunto-osakeyhtiöiden talouskeruu.

Tiedonantajien vastausrasitetta yrityskeruissa kevennettiin muun muassa esitäyttämällä lomakkeille tulorekisterin tietoja ja pienentämällä mahdollisuuksien mukaan otoskokoja. Tiedostosiirrot (csv) toteutettiin Xcola-lomakkeelle, jolloin tiedonantaja voi lähettää kysytyt tiedot tiedostona sen sijaan, että täyttäisi tiedot lomakkeelle. Tiedonkeruissa siirryttiin käyttämään Tullin kanssa yhteneväistä luokitusta, jolloin tiedonantajat saavat raportoitua tietoja suoraan omista järjestelmistään.

Tietohallinnon merkittävin onnistuminen oli viraston ICT-infrastruktuurin ja tuotantojärjestelmien hyvä toimivuus viraston siirryessä koronan takia äkisti ja yllättäen lähes täysin etätyöskentelyyn. Myös organisaatiouudistus hoidettiin tietotekniikan kannalta ilman perustoiminnan häiriintymistä. Etätyö korosti entisestään Tilastokeskuksen riippuvuutta Valtorin palveluista. Valtori suoriutui haastavasta tilanteesta hyvin, eivätkä riskit toteutuneet seurantavuoden aikana. Valtorilta tulevien laskujen painottuminen pitkälle loppuvuoteen vaikeuttaa vuositason kulujen ennustamista.

Virtuaaliasemien (VDI-ympäristön) käyttäjämäärä kasvoi koronan aiheuttaman poikkeustilan myötä noin 500 henkilöön. Menot olivat yhteensä noin 260 000 euroa ja lisämenoja aiheutui noin 60 000 euroa suunnitelmaan verrattuna. VDI-ympäristö on toisaalta mahdollistanut tuotannon jatkumisen normaaliin tapaan myös nykyisessä poikkeustilanteessa. Verkko-ongelmat ja VDI:n sisäinen välityspalvelin ovat toisinaan haitanneet virtuaalikoneiden käyttöä.

Seurantavuonna tietohallinnossa toimeenpantiin organisaatiouudistuksen vaatimat muutokset ja käyttövaltuushallintaan liittyvät tehtävät. Toimikorttien käyttöönotto -projekti saatiin päätökseen, mutta toimikorttien laajamittainen jakelu siirrettiin koronan jälkeiseen aikaan.

Tietotekniikan toimivuus on olennaista tiedonkeruiden ja tilastotuotannon kannalta. Kansatalouden tilinpidon tietojärjestelmässä ilmeni edelleenkin sekä toistuvia että myös uusia tilastotuotantoon kriittisesti vaikuttavia ongelmia. Ongelmat realisoituvat toistuvasti virheinä julkistusten tietokantataulukoissa. Tilannetta on pyritty vakauttamaan tilaston asiantuntijoiden, tilinpidon tietojärjestelmän ylläpitäjien sekä IT-ammattilaisten turvin. Tuotantojärjestelmän monimutkaisuus ja tuotantosyklarit hektisyys haastavat tilanteen ratkaisua. Selvitystyötä jatketaan edelleen, mutta riski virheisiin on edelleen ilmeinen.

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Kiinteiden kulujen osuus kokonaiskuluista, %*	69,8	70,2	79	72,6	+2,4 %-yks.
Tilastotietojen tuotantokulut tilastojulkistusta kohti, 1 000€	103,3	104,8	94	91,0	-13,2 %
Pinta-ala m ² /htv	13,5	14,9	-	15,4	+3 %

* Mittarin kokonaiskulut ovat tuotto- ja kululaskelman mukaiset kokonaiskulut.

Vuokrien menot ovat samat kuin kulut. Palkoissa ei ole otettu huomioon lomapalkkavelan muutosta.

Kiinteiden kulujen osuus kokonaiskuluista nousi 2,4 prosenttiyksiköllä, mutta oli tavoitetta parempi. Tavoitetta asetettaessa oletettiin kuukausipalkkaisten palkkasumman olevan reilusti edellistä vuotta suurempi. Kuukausipalkkasumma oli kuitenkin lähes sama kuin vuonna 2019, mikä johtui henkilöstömäärän vähenemisestä. Kiinteiden kulujen osuus kokonaiskuluista kuvaa kuukausipalkkojen ja vuokrien osuutta tuotto- ja kululaskelman mukaisista kokonaiskuluista. Haastattelijoiden palkkoja ei pidetä kiinteinä kuluina.

Kiinteät kulut säilyivät lähes ennallaan: vähennys oli 0,2 prosenttia (noin 78 000 euroa) edellisestä vuodesta. Alaeristä toimitilavuokrat kasvoivat 0,7 prosenttia ja kiinteä palkkaerä pieneni 0,3 prosenttia. Henkilötyövuoden hinta nousi, mutta henkilötyövuosien määrä laski.

Muuttuvat kulut vähenivät 11,0 prosentilla (1,97 miljoonaa euroa). Suurimmat yksittäiset muutokset johtuivat matkustuksen ja terveydenhoitopalveluiden käytön vähenemisestä sekä patenti- ja lisenssimaksuista. Matkustuksessa vähennys edellisestä vuodesta oli 87 prosenttia (766 000 euroa). Terveydenhoidon kulut pienenivät lähes puoleen (-47 %, 355 000 €). Patenti- ja lisenssimaksut olivat 33 prosenttia pienemmät kun vuotta aiemmin (428 000 euroa). Tästä suurin osa johtui SAS-lisensseistä.

Kokonaiskulut supistuivat 3,4 prosenttia eli 2,04 miljoonaa euroa, josta suurin osa johtui muuttuvista kuluista. Suurin syy kokonaiskulujen muutokseen oli reagointi koronaan.

Tilastotietojen tuotantokulut tilastojulkistusta kohden vähenivät 13 prosentilla. Julkistusmäärä kasvoi 11 prosenttia, koska joukko liikennetilastoja siirtyi kehysrahoituksella tehtäviksi. Lisäksi seurantavuodelle siirtyi useita julkistuksia edelliseltä vuodelta. Julkistuksille kohdistettavat nettokulut pienenivät 4 prosentilla edellisestä vuodesta, mihin vaikutti eniten muuttuvien kulujen pieneneminen, mutta myös maksulliselle toiminnalle kohdistettavien menojen kasvu (+3 %).

Toimitilavuokrat 2018–2020

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma	2019–20 muutos
Toimitilavuokrat, milj. €	3,36	3,01	3,04	+1 %

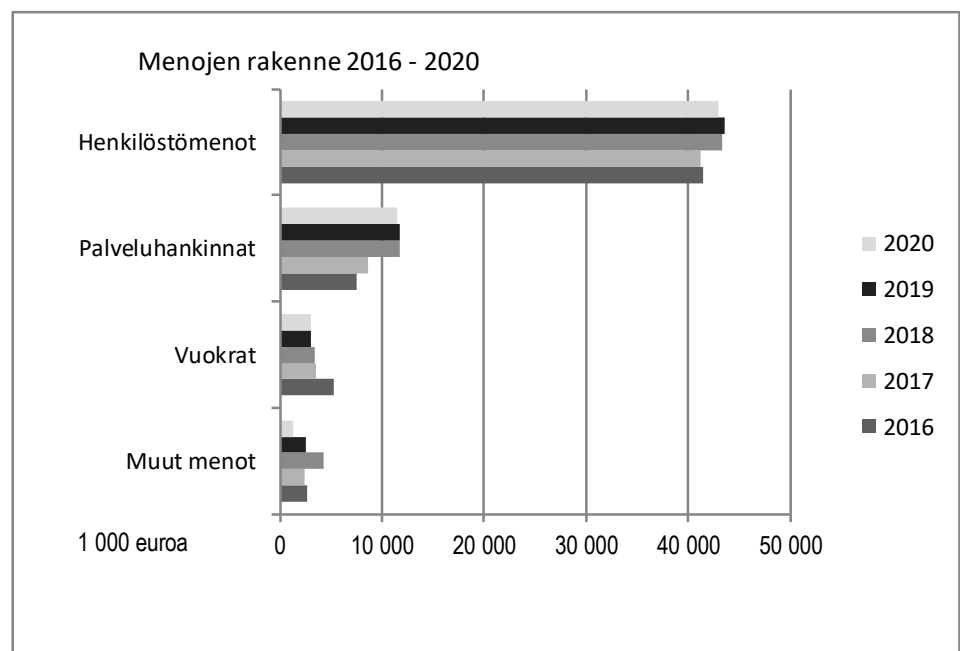
Toimitilan käytettävissä oleva pinta-ala säilyi ennallaan kahteen edelliseen vuoteen verrattuna. Pinta-alan kasvu henkilötyövuotta kohden johtuu henkilöstön määrän vähenemisestä.

Toimitilat olivat suurimmaksi osaksi tyhjiään maaliskuun 2020 puolivälistä alkaen etätöiden vuoksi. Ensimmäinen mahdollisuus vähentää nyt käytettävissä olevia tiloja on 1.1.2023. Vuonna 2016 alkaneet toimitilajärjestelyt valmistuivat vuonna 2018. 2019 oli ensimmäinen vuosi, jolloin säästöt toteutuvat täysimääräisesti. Suurimmillaan vuokrat olivat 5,7 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Kirjaston tilat ja arkiston tutkijahuone olivat pääosin asiakkailta suljettuna. Tilastokirjaston palvelut olivat rajoitetusti käytettävissä. Vahvan etätyösuosituksen vauhdittamana henkilöstön käyttöön hankittavissa tietoaineistoissa siirryttiin kokonaan e-aineistoihin. Sekä sisäisten että ulkoisten tilaisuuksien järjestämisessä siirryttiin läsnätilaisuuksista verkkotilaisuuksiin.

Tilastokeskuksen kokonaismenot olivat toimintavuonna 58,8 milj. euroa. Kokonaismenojen määrä laski edellisvuoteen verrattuna 2,1 milj. euroa. Suurimman menoerän muodostavat edellisten vuosien tapaan henkilöstömenot, jonka osuus oli 73 % kokonaismenoista. Palveluhankinnat vähenivät 0,2 milj. euroa verrattuna vuoteen 2019. Palveluhankintojen osuus oli 20 % kokonaismenoista.

Tilastokeskuksen menojen rakenne 2016–2020, 1 000 €

Tilastokeskus on ollut Green Office -toimisto vuodesta 2009 alkaen. Viimeisin Green Office tarkastus tehtiin 2.10.2018. Toimistotarkastuksen pohjalta todettiin, että Tilastokeskuksen toimisto täyttää Green Office -kriteerit ja se sai Green Office -merkin käyttöoikeuden.

Paperin käyttö Tilastokeskuksessa väheni 60 prosenttia vuodesta 2019 vuoteen 2020. Etätyö vähensi printtaamista entisestään. Mitatussa paperinkulutuksessa ei ole mukana tiedonantajaviestinnässä tarvittavat painatuspalvelut, jotka ostetaan ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Green Office -seuranta 2018–2020

Mittarit	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma	2019–20 muutos, %
Toimistopaperin kulutus - A4 paperia, riisiä	1 691	1 300	525	-60
Energiankulutus*				
- Sähkö, MWh	749	278	214	-23
- Kaukolämpö, MWh	1 596	1 104	1 002	-9
- Kaukokylmä, MWh	457	310	201	-35
- Yhteensä, MWh	2 802	1 692	1 417	-16
Aurinkovoiman tuotanto, MWh		44	39	-11

*sähkön kulutus Tilastokeskuksen mittareiden mukaan, kaukolämpö ja -kylmä sekä aurinkovoima ovat Tilastokeskuksen osuus rakennuksen pinta-alasta eli 30 prosenttia. Yhteiskäyttöisiä tiloja ei ole kohdistettu Tilastokeskukselle.

Tilastokeskuksen sähkönkulutus väheni 23 prosenttia vuodesta 2019 vuoteen 2020. Etätönn vuoksi toimistolla on ollut hyvin hiljaista seurantavuoden keväästä lähtien. Kaukolämmön käyttö väheni vastaavana aikana 9 prosenttia ja kaukokylmän 35 prosenttia. Työpaja-rakennuksen pinta-alasta Tilastokeskuksen käytössä oli noin 30 prosenttia. Koko rakennus ei ollut vielä toimistokäytössä vuonna 2019 ja sitä edellisenä vuonna osaa rakennuksesta vielä remontoitiin. Vuonna 2019 aloitettiin aurinkokennoilla aurinkovoiman tuotanto.

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Maksullisen toiminnan tuotot, 1 000 €	7 972	8 271	7 700	7 340	-11 %
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, % *	122	117	100	104	-13 %-yks.

* Tavoite on keskiarvo vuosille 2018–2020.

Maksullisen toiminnan tuottotavoite 7,7 miljoonaa euroa alitettiin 0,36 miljoonalla eurolla. Alitus oli lopulta pelättyä pienempi. Tuotot vähenivät 11 prosentilla edellisestä vuodesta. Suunnitteluvaiheessa tuottojen arvioitiin vähenevän 7 prosentilla, koska muun muassa liikennetilastoja siirtyi maksullisesta toiminnasta kehysrahoituksella tehtäviksi.

Tuloja tuottivat edellistä vuotta vähemmän liikennetilastojen lisäksi muun muassa opettajatiedonkeruu ja Ruututietokanta. Korona käytännössä keskeytti haastattelijoiden käyntihaastattelut. Kansainvälisen aikuisten taitotasotutkimuksen (PIAAC) ja European Social Surveyn (ESS) tiedonkeruut siirtyivät myöhempään ajankohtaan. Näiden kahden keruun tulomenetys seurantavuonna oli lähes miljoona euroa.

Kustannusvastaavuus oli 104 prosenttia ja pudotus edellisen vuoden vastaavasta on 13 prosenttiyksikköä. Toteuma on jo hyvin lähellä tavoitetta. Maksullisen toiminnan tuottama ylijäämä oli 300 000 euroa. Kustannusvastaavuutta on laskenut tulojen väheneminen enemmän kuin vastaava työpanos on vähentynyt.

Maksullisen toiminnan erilliskustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 2 prosentilla. Suurin kustannuserä, henkilöstökustannus, pieneni edellisestä vuodesta 4 prosenttia, mutta vähennys oli selvästi pienempi kuin tuottojen 11 prosentin vähennys. Palvelujen ostot kasvoivat 240 000 eurolla (42 %). Suurin osa palveluostojen kasvusta selittyy tutkijapalveluiden etäkäyttöjärjestelmän (Fiona) kuluilla. Kuluja kasvatti vielä version vaihdoksen aikainen kahden järjestelmän yhtäaikaisten ylläpito. Yhteiskustannusten määrä pieneni 3 prosenttia.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 2018–2020

1 000 €	2020 toteuma	2020 tavoite	2019 toteuma	2018 toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	7 340	7 700	8 271	7 972
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	7 340	7 700	8 271	7 972
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	8	20	1	26
Henkilöstökustannukset	2 920	3 450	3 052	2 817
Vuokrat	0	10	1	14
Palvelujen ostot	806	650	566	234
Muut erilliskustannukset	117	250	147	170
Erilliskustannukset yhteensä	3 851	4 380	3 765	3 261
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	2 338	2 400	2 410	2 184
Poistot	101	120	125	116
Korot	0	0	3	0
Muut yhteiskustannukset	750	800	761	961
Yhteiskustannusten osuus yhteensä	3 189	3 320	3 299	3 261
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 040	7 700	7 066	6 522
KUSTANNUSVASTAAVUUS	300	0	1 205	1 450

Tavoite on esitetty Valtiovarainministeriön ja Tilastokeskuksen välisen tulossopimuksen mukaisena

Tuotot tuoteluokittain 2018–2020, 1 000 €

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma	2019–20 muutos, %
1. Julkaisut	78	37	6	-84
2. Tietokantapalvelut	702	894	889	-1
3. Vakiotuotteet	199	220	241	+10
4. Toimeksiantopalvelut	6 258	6 569	5 860	-11
4.1 Tilastointipalvelut	2 246	2 038	1 805	-11
4.2 Asiakaslähtöisesti räätälöidyt konseptituotteet	1 271	1 235	1 201	-3
4.3 Erytyspalvelut ja tietopalvelutoimeksiannot	1 878	2 390	1 827	-24
4.4 Tutkijapalvelut ja tutkimusaineistot	863	906	1 027	+13
5. Koulutus- ja asiantuntijapalvelut	723	473	344	-27
Muut tulot, esim. tilavuokrat	11	79	0	-100
Yhteensä	7 972	8 271	7 340	-11

Tuoteluokittain tarkasteltuna maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat vain kahdessa tuoteluokassa. Vakiotuotteissa kasvu perustui taulukkopakettien myynnin lisääntymiseen. Tutkijapalveluissa myynti kasvoi 13 prosenttia edellisestä vuodesta, jolloin kasvu oli 5 prosenttia.

Painojulkaisujen myynnin vähentyminen johtui enimmäkseen siitä, että Suomen tilastollinen vuosikirja valmistui aivan vuoden lopulla, eikä alihankkija laskuttanut asiakkaita eikä tulouttanut tilityksiä ajoissa. Toki painojulkaisujen myynti on suunnitellustikin vähentynyt jo pitkään.

Tilastointipalveluista saadut tulot pienenevät seurantavuonna edelliseen vuoteen verrattuna 11 prosenttia. Seurantavuonna piti olla työn alla PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competencies). Pandemia-tilanteesta johtuen tiedonkeruuta lykättiin vuodelle 2021. Sama ongelma koski myös toista isoa haastattelutiedonkeruuta (ESS European Social Survey), joten tulot jäivät merkittävästi alle tavoitteen. Pandemia vähensi myös koulutus- ja konsultointipalveluita.

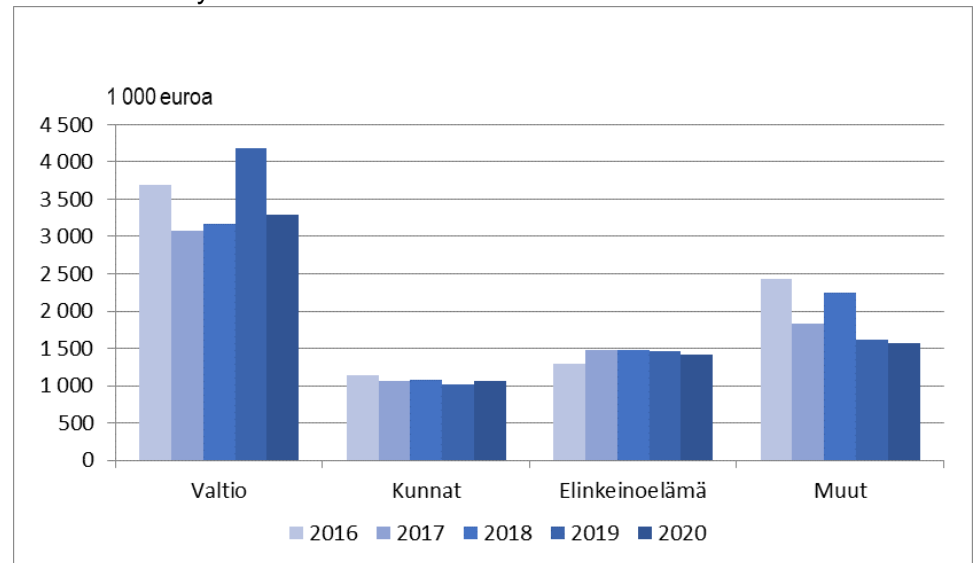
Asiakaskohtaisesti räätälöidyt konseptituotteet ovat yleensä jatkuvia sopimuksia. Niissä vuosien välinen vaihtelu on vähäistä.

Erityisselvityksistä ja tietopalvelutoimeksiannoista saadut tulot kasvoivat noin puolella miljoonalla eurolla vuonna 2019. Kasvusta puolet oli peräisin yhdestä toimeksiannosta (opettajatiedonkeruu). Vuonna 2020 tulot olivat samaa tasoa kuin vuonna 2018.

Koulutus- ja asiantuntijapalveluiden maksullinen myynti väheni 27 prosenttia vuodessa. Seurantavuonna luovuttiin listakursseista, mutta tilauskursseja järjestettiin useita. Joulukuussa 2020 avattiin Opi tilastoista -sivusto, joka kokoaa kaikille tilastoista ja tilastotiedoista kiinnostuneille opas- ja oppimateriaaleja itsenäiseen opiskeluun. Sivusto on maksuton.

Asiakasryhmittäisen tarkastelun mukaan vuonna 2020 tulot valtiolta vähenivät 21 prosenttia, mutta olivat hieman suuremmat kuin vuosina 2017 ja 2018. Valtion organisaatioille on tyypillistä suuret vuosittaiset vaihtelut sekä suurehkot hankkeet. Muutoin muutokset olivat pienehköjä. Kunnilta saadut tulot kasvoivat 4 prosenttia, kun taas tulot elinkeinoelämältä vähenivät 2 prosenttia ja muilta 3 prosenttia. Tulot vähenivät 936 000 euroa edellisestä vuodesta. Vähennyksestä 95 prosenttia johtui valtion ostojen supistumisesta.

Tulot asiakasryhmittäin 2016–2020

Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa maksullista toimintaa Tilastokeskuksella on viime vuosina ollut noin 10–20 toimeksiantoa vuosittain. Toimeksiantoihin sisältyy yleensä tiedonkeruuta ja aineiston käsittelyä. Ne ovat kestoltaan usein yli vuoden mittaisia.

Tilastokeskus noudattaa valtion ulkoisen kirjanpidon ohjeita ja sääntöjä. Valtion yhteinen palvelukeskus Palkeet hoitaa Tilastokeskuksen ulkoisen kirjanpidon. Sisäisessä laskennassa on käytössä valtion hallinnon yhteinen työajanseurantajärjestelmä (Kieku/Palkeet). Loppu- ja tukisuoritteilla on omat seurantakohteet, joille tulot ja menot kohdistetaan. Osa kustannuslaskenta-aineistosta tulee Kieku-järjestelmästä (välittömät erilliskustannukset).

Taloushallinnon tuottamaa Laske-järjestelmää käytetään välillisten tukikustannusten kohdentamiseen loppu- ja tukisuoritteille. Kustannusajureina käytetään työaikoja. Vyörytysmenetelmänä on ristikkäisvyörytys. Kustannuslaskennan raportit ovat osa Tilastokeskuksen operatiivista raportointia. Kustannuslaskennan menetelmä on sama kaikelle maksulliselle toiminnalle sekä myös yhteisrahoitteisille hankkeille.

Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan maksullisen toiminnan
 tuloslaskelma 2018–2020

Tiedonkeruu- ja haastattelutoimeksiannot

	1 000 €	2020 toteuma	2020 tavoite	2019 toteuma	2018 toteuma
TUOTOT					
Kilpailullisen toiminnan tuotot					
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot		1 009	1 800	1 033	1 149
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot		0	0	0	0
Tuotot yhteensä		1 009	1 800	1 033	1 149
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Erilliskustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		8	20	0	10
Henkilöstökustannukset		384	650	498	482
Vuokrat		0	10	0	0
Palvelujen ostot		221	200	142	97
Muut erilliskustannukset		23	200	8	102
Erilliskustannukset yhteensä		636	1 080	648	691
Osuus yhteiskustannuksista					
Tukitoimintojen kustannukset		300	550	370	377
Poistot		17	20	18	15
Korot		0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset		96	150	103	126
Yhteiskustannusten osuus yhteensä		413	720	491	518
Kokonaiskustannukset yhteensä		1 049	1 800	1 139	1 209
TULOS		-40	0	-105	-60

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustavuusvastaavuus

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot, 1 000 €	2 227	2 254	1 700	2 219	-2 %
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus, %	39	41	35	40	-1 %-yks.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot seurantavuonna ylittivät tavoitteen noin 520 tuhannella eurolla ja olivat 2 prosenttia pienemmät kuin edellisellä vuonna. Tuotot EU:lta kasvoivat runsaalla 260 tuhannella eurolla (+20 %) ja olivat 1 575 tuhatta euroa. Muilta toimijoilta saatu rahoitus väheni 32 prosenttia eli noin 300 tuhatta euroa.

Monet yhteisrahoitteisen toiminnan hankkeet ovat joko EU-asetusten toimeenpanoon tai jatkuvaan tilastotuotantoon kuuluvia hankkeita. Tämän vuoksi kustannusvastaavuustavoitteessa on joustettu; ulkopuolelta saatu rahoitus on kuitenkin tukenut hankkeiden toteutumista. Erityisesti loppuvuoden aikana

onnistuttiin hyvin sekä EU:lta saatavan grants-rahoituksen että muun yhteisrahoitteisen kehittämisrahoituksen hankinnassa

Kustannusvastaavuus laski 1 prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta ja ylitti tavoitteen 5 prosenttiyksiköllä. Erilliskustannukset kasvoivat 3 prosenttia. Eniten kasvoivat henkilöstökustannukset, 13 prosenttia. Palvelujen ostot vähenivät 27 prosenttia. Palvelujen ostomääriin vaikuttaa yhteisrahoitteisen toiminnan sisältö. Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannukset pienuivat kahdella prosentilla eli saman verran kuin tuototkin.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 2018–2020

1 000 €	2020 toteuma	2020 tavoite	2019 toteuma	2018 toteuma
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	248	300	498	534
EU:lta saatu rahoitus	1 575	1 000	1 312	1 208
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	396	400	444	485
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	2 219	1 700	2 254	2 227
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	10	2	9
Henkilöstökustannukset	2 544	2 050	2 255	2 542
Vuokrat	0	0	0	0
Palvelujen ostot	560	350	769	448
Muut erilliskustannukset	62	50	58	193
Erilliskustannukset yhteensä	3 167	2 460	3 084	3 192
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 803	1 750	1 842	1 839
Poistot	61	50	54	53
Korot	0	0	2	0
Muut yhteiskustannukset	514	600	524	685
Yhteiskustannusten osuus yhteensä	2 378	2 400	2 422	2 577
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 544	4 860	5 505	5 768
Omarahoitusosuus	-3 324	-3 160	-3 250	-3 540
Omarahoitusosuus, %	60,0 %	65,0 %	59,1 %	61,4 %

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos, %
Tilastojulkistusten määrä, kpl	556	545	594	604	+11
Istuntoja Tilastokeskus.fi-palvelussa, 1 000 kpl/kk	407	448	-	541	+21
Kokeellisten tilastojen julkistusten määrä, kpl	8	22	-	42	+91
EU-raportoinnit ja kv. kyselyt, kpl	838	844	860	889	+5
Toimeksiantopalveluiden määrä (yli 500 €), kpl**	963	965	1 000	1 017	+5

**Toimeksiantopalveluiden määrä lasketaan sopimuksien perusteella.

Tilastokeskuksen tuottamien tilastojulkistusten määrä vuonna 2020 kasvoi 11 prosenttia edellisestä vuodesta. Kasvu johtui suurimmaksi osaksi liikennetilastojen tuotannon siirtymisestä osaksi Tilastokeskuksen tilastotuotantoprosessia. Ennen liikennetilastoja tuotettiin maksullisena tilastointipalveluna Väylävirastolle ja Traficomille.

Tilastot olivat kauppalaivasto, kotimaan vesiliikenne ja ulkomaan meriliikenne -tilasto sekä rautatietilasto ja tietilasto. Aiemmin erillisenä julkaistun kanavaliikennetilaston tiedot yhdistettiin osaksi ulkomaan meriliikenteen ja kotimaan vesiliikenteen tilastoa. Uutena liikennetilastona aloitettiin ilmaliikennetilasto.

Toteutunut julkistusmäärä, 604 julkistusta, oli 10 kappaletta suurempi kuin suunnitteluvaiheessa asetettu tavoite. Lisäyksestä 3 johtui julkistuksen siirtymisestä vuodelta 2019 vuodelle 2020. Kotitalouksien kulutus -tilastosta tehtiin ylimääräinen julkistus. Vastaavia tietoja oli aiemmin julkistettu pelkästään ennakkotietoina tai blogin kautta.

Suunnitelluista julkistuksista peruuntui vain 1. Vuonna 2019 peruttuja julkistuksia oli 16.

Suunnitellun tuotannon lisäksi vastattiin koronakriisin mukanaan tuomiin haasteisiin julkaisemalla uusia tai nopeutettuja tietoja. Tällaisia olivat muun muassa majoitustilastojen pikaennakko, viikoittaiset tiedot kuolleista sekä konkurssista, tiedot rekisteröidyistä rakentamisen aloituksista, palkansaaja- ja palkkasummatietoja tulorekisteristä ja neljännesvuosittaiset yritystukitiedot.

Kehitysvaiheessa olevat niin sanotut kokeelliset tilastot kuvaavat uusia ilmiöitä tai perustuvat uudenlaiseen dataan tai laskentamenetelmään. Kokeellisina tilastoina julkaistiin vuonna 2020 arvonalisäpohjainen ulkomaankauppa, asuntojen myynti- ja vuokrailmoitukset, koko talouden pikaestimaatti, korjausrakentamisen suhdanneindikaattori, yritysliikenneverkon peittävyys, päätoimialojen liikevaihtoennakko, riistaonnettomuudet, vertais- ja jakamistalouden ilmiöt kotitalouksissa, vuokramökkitalasto, yritysten investoinnit sekä yritystukien osavuositilasto. Kokeellisten tilastojen julkistaminen aloitettiin vuonna 2018. Kokeellisilla tilastoilla ei ole virallista laatu- tai menetelmäselostetta eikä vakiintunutta julkaisuaikataulua. Tämä erottaa ne Suomen virallisista tilastoista. Vielä kokeellisia tilastoja ei ole siirretty jatkuvaan tuotantoon, mutta esimerkiksi koko talouden pikaestimaatti on jo vakiintunut talouden suhdannekuvaaja.

Toimintaympäristön muutosten vuoksi aloitettiin talouden tilannekuva -koosteen tuotanto. Se luo katsauksen koronavuoden vaikutuksista Suomen talouteen tilastojen valossa. Sivun oli seurantavuoden lopulla Tilastokeskuksen viiden käytetyimmän verkkosivun joukossa.

Tilastokeskus.fi-palvelu ja StatFin-tietokanta ovat tilastotietojen julkistamisen pääväylät. Istuntojen määrä tilastokeskus.fi-palvelussa kasvoi 21 prosentilla edellisestä vuodesta. Avoimena datana jo oleviin tietoihin on lisätty tuoreimmat tiedot. Uusien tilastojen yhteydessä julkaistava data on avointa. Tilastojulkistusten verkkouudistukseen tähtäävä kehittämisshanke on työn alla. Uudistetun verkkosivuston julkaisemista on siirretty vuodelle 2021.

Raportoinnit EU:lle ja muiden kansainvälisten kyselyiden määrä kasvoivat viidellä prosentilla edellisestä vuodesta. Tavoite ylittyi 3 prosentilla. Tämä johtuu toisaalta muutaman raportoinnin siirtymisestä vuodelta 2019 vuodelle 2020 ja toisaalta liikennetilastojen tilastointivastuun siirtymisestä Tilastokeskukseen. Näitä raportointeja ei täysimääräisesti otettu huomioon tavoitetta asetettaessa. Raporttien sisältö on ollut vaatimusten mukaista ja saatu palaute on ollut hyvää (ks. 1.9 Arviointien tulokset). Kansainvälisistä raportoinneista 98 prosenttia perustui säädöksiin tai sopimuksiin. Loput olivat kansainvälisten järjestöjen kyselyitä.

Sopimusarvoltaan yli 500 euron toimeksiantopalveluiden määrä kasvoi 5 prosentilla edellisestä vuodesta. Toimeksiannoista saatavat tuotot kuitenkin vähenivät 11 prosenttia, mikä johtui enimmäkseen suurimpien toimeksiantojen haastattelutyön siirtymisestä koronan jälkeiseen aikaan. Jatkuvien toimeksiantojen määrä kasvoi 7 ja kertaluonteisten 3 prosenttia. Toimeksiannoista 64 prosenttia oli jatkuvia sopimuksia.

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos, %
Tutkijapalveluiden käyttöluopakemusten lukumäärä, kpl **	468	552	530	509	-8
Tutkijapalveluiden voimassa olevien käyttöluoppien määrä vuoden lopussa	1 247	1 439	-	1 590	+10
Tutkijapalveluiden tietopalvelusopimusten määrä (yli 500 €), kpl	121	148	-	154	+4

*Käyttöluopakemusten määrässä ovat mukana käyttöluoppien jatkaminen ja käyttöluoppapäivitykset aineistojen käyttäjien osalta

Tutkijapalveluissa uusien käyttöluopakemusten määrä pieneni edellisestä vuodesta: osa käyttöluopakemuksista, jotka aiemmin hoidettiin Tilastokeskuksessa, hoidetaan nykyään Findatassa. Tämä selittää suurimman osan käyttöluopakemusten määrän muutoksesta.

Voimassa olevien käyttöluoppien määrä vuoden lopussa kasvoi 10 prosenttia edellisestä vuodesta: käyttöluoppia oli 1 590 (2019: 1 439 ja 2018: 1 247). Tietopalvelusopimuksia, joiden arvo oli yli 500 euroa, oli seurantavuoden lopussa 154, joka on samaa tasoa kuin edellisenäkin vuonna (2019: 148).

Tutkijapalveluissa siirtyminen uuteen versioon tutkijoiden käytössä olevasta etäkäyttöjärjestelmästä (Fiona) saatiin valmiiksi syyskuussa 2020. Aiottu ulkomaalaisten käyttäjien tunnistusmenetelmä ei toiminut. Tästä aiheutui viivettä sellaisten hankkeiden siirrossa, joissa oli ulkomaalaisia käyttäjiä. Ratkaisuksi

valikoitui EduGAIN-luottamusverkosto, jonka jäsen suomalainen korkeakoulujen käyttämä Haka-käyttäjätunnistusjärjestelmä myös on.

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma	2019–20 muutos, %
Seuraajien määrä Twitterissä, kpl	8 297	11 871	13 770	+16
Tilastotohtorin seuraajien määrä Facebookissa, kpl	7 521	8 120	8 445	+4
Seuraajien määrä LinkedInissä, kpl	3 508	4 741	6 506	+37
Artikkeleiden määrä, kpl	59	72	59	+18
Blogikirjoitusten määrä, kpl	48	63	98	+56
Dorian* latausten määrä, kpl	152 618	172 170	308 794	+79

*Doria on Suomen kansalliskirjaston digitaalisten aineistojen julkaisujärjestelmä.

Tilastokeskus on jatkanut aktiivista ja hyvää palautetta saanutta someviestintää. Seurantavuonna Twitter-seuraajien määrä kasvoi lähes 2 000:lla. LinkedInin kasvuvauhti oli 37 prosenttia.

Mediassa on saatu näkyvyyttä aktiivisen mediayhteistyön ansiosta. Tieto&trendit -sivustolla julkaistiin 59 artikkelia (2019: 72 ja 2018: 59) ja 98 blogikirjoitusta (2019: 63 ja 2018: 48). Blogikirjoitusten määrä kasvoi 56 prosentilla edellisestä vuodesta. Syyskuussa 2020 viestintää tukemaan valittiin Tilastokeskuksen sisältä 15 ilmiöasiantuntijaa, jotka edustavat eri aihealueita. Asiantuntijoiden tavoitteena on oman työnsä osana osallistua entistä aktiivisemmin yhteiskunnalliseen keskusteluun eri kanavissa ja tuoda Tilastokeskuksen tietoja entistä paremmin hyödynnettäviksi.

Koronan ja etätöiden myötä videotuotanto lähestulkoon loppui, vaikka videot olivat jo vakiintuneet osaksi viestintää. Vuonna 2019 rakennettu T-studio on ollut vain vähäisessä käytössä. Kaikki fyysiset tapahtumat jouduttiin perumaan maaliskuun alusta lähtien ja niitä korvattiin webinaareina. SuomiAreenalle osallistuminen peruttiin. Tilastokeskus-päivä järjestettiin niin ikään webinaarina.

YK:n kestävän kehityksen indikaattoreiden tuottajaverkoston tukemana Tilastokeskus tuotti Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistämistä kuvaavan vapaaehtoisen maaraportin tilastoliitteen "Sustainable Development Indicators for Finland". Kestävän kehityksen YK-indikaattorit -sivusto julkaistiin 2019.

Doriaan eli Suomen kansalliskirjaston digitaalisten aineistojen avoimeen julkaisujärjestelmään vietiin seurantavuonna 1 985 julkaisua (2019: 4 607). Valtaosa julkaisuista on viety vuosina 2018–2019. Palvelussa on nyt 17 459 digitoitua julkaisua, joita ladattiin palvelusta 308 794 kertaa seurantavuonna. Latausmäärässä oli kasvua 79 prosenttia edellisestä vuodesta. Kirjaston digitoidun SVT-kokoelman julkaisemisessa kansallisessa kaikille avoimessa palvelussa saavutettiin noin 90 % kattavuus.

Tilastokeskus osallistuu aktiivisesti EU:n tilastosäädösten valmisteluun. Vuoden aikana oli käsittelyssä tavanomaista vähemmän asetuksia, koska Euroopan komissio pidättäytyi antamasta uusia ehdotuksia kevään 2019 europarlamenttivaalien johdosta. Kesäkuussa astui voimaan maahanmuuttoa ja kansainvälistä suojelua koskevan tilastoasetuksen muutos. Suomi oli neuvotellut siitä kompromissin jäsenmaiden ja parlamentin kanssa vuoden 2019 EU-puheenjohtajakaudellaan. Loppuvuodesta saatiin päätökseen neuvottelut vuosia

2021–2027 koskevasta Sisämarkkina- ja Euroopan tilasto-ohjelma-asetuksesta. Sen odotetaan astuvan voimaan vuoden 2021 loppukeväästä. Lisäksi Tilastokeskus on osallistunut tilastoalaa sivuavien laajempien asetusehdotusten kansalliseen valmisteluun. Tällaisia ovat muun muassa sähköisen viestinnän tietosuoja-asetus ja datahallintosäädös.

Tilastokeskus valmisteli EU:n tilasto-ohjelmaa neuvostokäsittelyssä yhteistyössä TEM:n kanssa. Yhteistyössä LVM:n kanssa valmisteltiin ePrivacy-asetuksen tilastotoimeen liittyvien osien neuvostokäsittely. Loppuvuodesta käynnistettiin LVM:n ja VM:n kanssa yhteistyö, joka koski Data Governance-asetuksen neuvostokäsittelyä ja tulevaa kansallista toimeenpanoa.

Kansainvälisessä tilastotoimessa osallistuttiin aktiivisesti YK:n tilastotoimen SDG-indikaattori-ohjelmään (Sustainable development Goal) HLG-PCCB -ryhmässä (High-level Group for Partnership, Coordination and Capacity Building for Statistics for the 2030). Osallistuttiin myös Data Stewardship- alatyöryhmän työhön. Työryhmässä hahmoteltiin tilastovirastojen uusia rooleja muotoutuviissa uusissa tietoekosysteemeissä.

Tilastokeskus johti UNECE:n globaaliin tiedonvaihtoon ja datan jakamiseen liittyvää työtä, jonka tulokset, “Guidance on Sharing of Economic Data” CES:n yleiskokous hyväksyi kesällä. Ohjeistuksesta viestittiin mm. julkaisemalla artikkeli “Statistical Journal of the IAOS” -aikakauskirjassa.

Tilastokeskus reagoi koronan tuomiin tietotarpeisiin tilastotuotannon perustuotannon lisäksi myös muussa asiakaspalvelussa. Maaliskuussa perustettiin Korona-tiedontuotantoryhmä, jonka tehtävänä oli vastata yhteiskunnan tietotarpeisiin ja neuvotella uusia tietoaineistoja tilastotuotannon käyttöön. Käyttöön saatiin muun muassa Verohallinnon aineistoja, mobiilioperaattoridata, maksukorttidata ja Accountor-tilitoimistodata. Eräisiin Tilastokeskuksen tiedonkeruisiin, kuten kuluttajien luottamus ja matkatutkimus, liitettiin koronaan liittyviä lisäkysymyksiä yhteistyössä VM:n ja Syken kanssa.

Valtioneuvoston kanslia tilasi 1.4.2020 kansalaispulssin. Näkemyksiä ajankohtaisista aiheista on kerätty kansalaisilta kolmen viikon välein huhtikuun alusta alkaen yhteensä 14 kierrosta. Tilastokeskuksen saama palaute on ollut hyvää.

Tilastokeskus perusti Helsinki GSE:n (Helsinki Graduate School of Economics) ja VATT:n kanssa talouden tilannehuoneen. Tilannehuoneen virtuaalinen tutkimusympäristö perustettiin tutkijapalveluiden Fiona-ympäristöön. Palvelu on toiminut erittäin hyvin ja asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä. Palveluun toimitetaan paljon aineistoja, osa erittäin nopeasti ja jopa viikoittain. Tilannehuone on julkaissut ajantasaista tietoa pandemian vaikutuksista Suomen talouteen.

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Mittarit Tilastotuotanto	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Oikea-aikaisten julkistusten osuus julkistuksista, %	94	95	98	95	0 %-yks.
Myöhästyneiden julkistusten osuus julkistuksista, %	4,3	4,4	1	4,0	+0,4 %-yks.
Virheettömien julkistusten osuus julkistuksista, %	91	94	97	93	-1 %-yks.
Vuosijulkistusten julkaisuviive, vk	43,1	43,1	43,7	44,1	+ 1,0 vk
Neljännesvuosijulkistusten julkaisuviive, vk	9,4	9,0	9,0	9,3	+0,3 vk
Kuukausijulkistusten julkaisuviive, vk	5,1	4,7	4,4	4,4	-0,3 vk

*Julkistusviiveiden tavoitteissa ei ole otettu huomioon liikennetilastoja, joiden julkaiseminen Tilastokeskuksessa alkoi 1.1.2020.

Seurantavuonna toteutuneiden julkistusten aikataulu piti 95-prosenttisesti. Tulos jäi tavoitteesta ja oli sama kuin edellisenä vuonna. Tyytyväinen voi olla siihen, että maaliskuisesta nopeasta ja laajasta etätyösiirtymästä huolimatta tilastotuotanto pystyttiin hoitamaan määrällisesti tavoitteiden mukaisesti.

Myöhästyneitä julkistuksia oli sama määrä kuin kahtena edellisenäkin vuotena eli 24. Vain yhden myöhästyneen julkistuksen julkistusajankohta muutettiin alle seitsemän vuorokautta ennen voimassa olevaa julkistamispäivää (ns. kriittinen myöhästyminen) (2019: 7). Aikaistettuja julkistamisia oli 8 (2019: 2 ja 2018: 6). Lisäksi julkistuksista 3 siirtyi edelliseltä vuodelta seurantavuodelle ja 1 julkistus peruuntui. Julkistusten aikaistamisella oli tavoitteena asiakkaiden palvelun parantaminen.

Julkistusviiveet olivat kuukausijulkistuksissa keskimäärin 2 päivää suunniteltua lyhyempiä ja neljännesvuosijulkistuksissa 2 päivää suunniteltua pidempiä. Vuosijulkistusten keskimääräinen julkistusviive jäi viikon tavoitteesta. Viiveeseen vaikutti yksi suunnittelukauden jälkeen mukaan julkaisukalenteriin tullut vuositilasto, jonka tiedot koskivat vuotta 2016. Suurin muutos edeltävään vuoteen on aikaistettujen tilastojen määrän kasvu.

Seurantavuonna tilanne sujui monelta osin edellisuotta paremmin. Vuonna 2019 tuotantoa vaikeuttivat useat perustavanlaatuiset aineisto-ongelmat. Vain vanhojen osakeasuntojen hintojen tilasto oli katkolla lokakuusta 2019 maaliskuuhun 2020 Verohallinnon varainsiirtoveroilmoitusmuutosten vuoksi. Suomalaisten matkailu -tilaston julkaiseminen jatkui kesäkuussa

Eräissä tilastoissa julkistusten myöhentämiset johtuivat aineistomuutoksista tai -viiveistä. Nämä ovat työtaistelu-, tieliikenneonnettomuudet- ja velkaantumistilasto. Rakennus- ja asuntotuotantotilaston elokuun julkistus oli puutteellinen Helsingin kaupungin rakennuslupatietoihin liittyvien tiedonsiirto-ongelmien vuoksi.

Konkurssien viikkotietojen tuottamisen vaatimien vuoksi jouduttiin päättäneiden velka-asioiden julkistukset siirtämään kesäkuun alusta lokakuulle. Luottolaitosten tilinpäätöstilaston ensimmäisen neljänneksen julkistusta viivästettiin 1,5 kuukautta, koska luottolaitokset saivat koronatilanteeseen takia lisää aikaa FINREP-tietojen toimittamiseen Finanssivalvojalle. Myös verohallinnon elinkeinoveroaineisto kertyi aiempaa hitaammin koronasta johtuvien lisäaikojen vuoksi, mutta tilastotuotanto pystyttiin hoitamaan suunnitellusti.

Uusia aineistoja otettiin käyttöön. Ammatillisen koulutuksen tilasto tuotettiin Koski-tietovarannosta. Tietoja lukiokoulutuksen päättäneiden ainevalinnoista ei kuitenkaan voitu julkaista Koski-datan laatuongelmien vuoksi. Oppilaitosten aikuiskoulutustilastossa kerättiin ja julkaistiin poikkeuksellisesti myös opiskelijaprofiilitietoja. Varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardan testiaineisto saatiin kesällä Tilastokeskuksen käyttöön. Opetushallinnon kanssa neuvoteltiin Tilastokeskuksen toimimisesta varhaiskasvatuksen tilastoviranomaisena.

Tulorekisteri otettiin käyttöön palkkasummakuvaajien tuotannossa seurantavuoden kesän aikana. Tulorekisteriä hyödynnettiin myös työssäkäyntitilastossa. Rakennus- ja asuntotuotantotilaston uudistus valmistui aikataulussaan ja uudistetun uusien osakeasuntojen hintaindeksin julkaisu aloitettiin.

93 prosenttia julkistuksista oli virheettömiä. Tavoitteesta jäätin ja tilanne heikkeni hieman edelliseen vuoteen verrattunakin. Virheistä noin kolmannes oli kahden tilaston toistuvia virheitä. Muutoin virheet eivät ole systemaattisia ja ne syntyvät prosessin eri vaiheissa.

Kansantalouden tilinpidon julkaisuhankkeen tulokset otettiin käyttöön: julkaisuaikatauluja nopeutettiin ja sisältöjä uudistettiin. Tavoitteena oli antaa käyttäjille aiempaa selkeämpi kuva kansantalouden tilinpitoon kuuluvien tilastojen tietojen tarkentumisesta ja yhtenevyydestä.

Myös useiden muiden tilastojen tuotantoa nopeutettiin. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan neljännesjulkaisut siirtyivät maksutaseen kuukausijulkistusten aikatauluun ja niiden pikaennakko julkaistiin tietokantapäivityksenä viisi viikkoa edellisvuotta aikaisemmin. Moottoriajoneuvokannan vuosijulkistusta nopeutettiin 3 viikolla ja asuntojen vuokrat -tilastoa 1,5 viikolla. Yritystukitilaston vuosijulkistusta aikaistettiin kolmella ja puolella kuukaudella. Lisäksi yritysten rakennetilastojen versiointia aikaistettiin kansantalouden tilinpidon kehittämishankkeen tavoitteiden mukaisesti.

Mittarit Tutkijapalvelut	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Aineistotoimitus tavoiteajassa*, %	43	41	50	46	+5 %-yks.
Aineistotoimitusten kokonaiskeston mediaani, pv	105	99	-	67	-32 %
- Kuolemansyyaineisto	61	43	-	42	-2 %
- Räättälöidyt aineistot etäkäyttö	188	207	<180	340	+64 %
- Räättälöidyt aineistot luovutus	162	282	-	164	-42 %
- Tunnisteelliset aineistot	97	140	-	100	-29 %
- Valmisaineistot	72	84	<40	78	-7 %
- Palveluaineistot	-	97	-	31	-68 %
- Ulkopuolisen aineiston lisääminen	-	-	-	13	-

*Tavoiteaika on aika käyttöluhakemuksen saapumisesta aineistotoimitukseen.

Tavoiteajat ovat toimitustyypeittäin seuraavat:

Kuolemansyyaineistot	30 pv
Tunnisteelliset aineistot	90 pv
Valmisaineistot	90 pv
Räättälöidyt / etäkäyttö	180 pv
Räättälöidyt / luovutus	180 pv

Aineistotoimitusten nopeuttamiseksi tutkijoiden käyttölupalomake ja -ohjeistus uusittiin kesällä. Tutkijapalvelut ottavat vastaan vain uudistettujen ohjeiden mukaisia käyttöluhia. Lupien käsittelyä muutettiin niin, että hakemus viedään

käsittelyjonoon vasta, kun hakemuksessa on kaikki käyttöluvan käsittelyssä tarvittavat tiedot. Lisäksi käyttöluvien päätöksentekoa keskitettiin organisaatiouudistuksen yhteydessä: etäkäyttöympäristön tai tutkimuslaboratorion kautta luovutettavien valmisaineistojen käyttöluvia koskevat päätökset tehdään tutkijapalveluissa.

Tutkijapalveluihin rekrytoitiin seurantavuonna useita henkilöitä käyttöluparuuhkan purkamiseksi. Ryhmän kokonaistyöpanos kasvoi 24 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Rekrytoinnit eivät vielä 2020 aikana merkittävästi vaikuttaneet käyttöluvien käsittelyn nopeuteen. Toisaalta seurantavuonna tarvittiin poikkeuksellinen työpanos Helsinki GSE:n koronatilannehuoneen palvelemiseen, mikä hidasti muuta asiakaspalvelua.

Taika-aineistokatalogissa oli seurantavuoden lopussa tavoitteen mukaisesti 57 valmisaineistoa (2019: 50). Uutena valmisaineistona otettiin käyttöön muun muassa tulorekisterin tulotieto-moduuli. Muita uusia valmisaineistoja on syntynyt kysynnän seurauksena esimerkiksi räätälöinneissä havaittujen tarpeiden mukaisesti sekä tutkijayhteistyössä. Lisäksi eräiden valmisaineistojen ajantasaisuutta on parannettu. Valmisaineistot saadaan asiakkaille nopeammin käyttöön kuin räätälöivät aineistot.

Fiona-etäkäyttöjärjestelmässä on pilotoitu järjestelmästä ulos otettavien tulosten tarkastamista pistokokein Helsinki GSE:n tilannehuoneen kanssa. Muissa hankkeissa tulosteet tarkastetaan aina tutkijan pyytäessä tulosten lataamista Fionan ulkopuolelle.

Tilastotuotannossa vaativat EDP-raportointikierrokset vietiin onnistuneesti läpi. Raportointeihin kuuluivat myös julkisyhteisöjen koronapandemiasta johtuvat tukitoimet (kansallisten tukitoimien laajuus ja sisältö). Eurostatin ohjeistuksen mukaiset kirjaukset otettiin huomioon kansantalouden tilinpidossa. Lisäksi Eurostat käynnisti keskustelun julkisen talouden alijäämä- ja velkaraportoinnin (EDP) laajennuksista, jotka koskevat korona-toimenpiteitä sekä EU:n elpymis- ja palautumistukivälinettä (Recovery and Resilience Facility, RRF).

Henkilötieto-kokonaisuuden tietojärjestelmä uudistus (STIINA) saatiin päätöksen seurantavuoden lopulla. Hanke määritteli henkilötiedon viitearkkitehtuurin, toteutti määritellyn viitearkkitehtuurin mukaisen henkilötietovarannon ydinosa, sijaintitietovarannon, GSIM-pohjaisen metatietomallin ja käyttöliittymän metatietojen hallintaan sekä yleiskäyttöisiä metatieto-ohjattuja palvelupohjaisia käsittelyprosesseja henkilötietovarannon, sijaintitietojen ja Tilastokeskuksen tietotuotantoa varten. Hanke myös toteutti uusien suurten aineistojen (Väestötietojärjestelmä (VTJ), Koski ja Tulorekisteri) vastaanotto- ja käsittelyprosessit sekä edisti kokonaisarkkitehtuuryötä ja pilviympäristön käyttöönottoa. Metatieto-ohjattujen käsittelypalveluiden ja tietovarannon tietosisällön viimeistely jäävät henkilötietovarannon jatkokehittäminen projektin vastuulle.

Päästö- ja energiatilastojen tuotantojärjestelmä uudistus -hanke (PÄRE) siirtyi vuodelle 2021 rahoituksen riittämättömyyden vuoksi. Vuoden 2020 lopulla tehtiin hankkeen käynnistämiseen liittyviä valmistelutehtäviä.

Heinäkuussa 2020 aloitettiin tiedon laatukehikko -projekti. Se on osa valtiovarainministeriön koordinoimaa tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanketta. Projektissa on mukana muita valtion virastoja.

Tilastokeskus on osallistunut Eurostatin johtamaan toimialaluokituksen uudistustyöhön. Uuden toimialaluokituksen kansainvälisen siirtymän ajankohta on edelleen avoin ja riippuvainen uudistuksen laajuudesta.

Yritystilastoasetuksen (EBS, Enterprise Business Statistics) implementointiin varauduttiin usealla yhteisrahoitteisella (EU) kehittämisprojektilla. Kehittämisen kohteina olivat yritysrekisterin tietosisältö, yritysdemografia, palveluiden hintaindeksit, globaalin tuotannon sisältyminen suhdannetilastoihin, toimitilojen hintojen ja vuokrien tilastoinnin kehittämistä sekä T&K- ja innovaatiotoiminnan tilastoinnin uudisuudistaminen sekä palveluiden ulkomaankauppa. Viimeistä lukuun ottamatta projektit etenivät suunnitellusti.

Uusi sosiaalitulastoja koskeva kehysasetus (IESS) sekä sen delegoidut säädökset sekä toimeenpanoasetukset tuovat uusia vaatimuksia kansallisille tilastovirastoille viitevuodesta 2021 alkaen. Valmistautumista tehtiin yhteisrahoitteisissa (EU) projekteissa, jotka koskivat työvoimatutkimusta, EU-SILC:ä sekä yhteisten standardoitujen muuttujien harmonisointiin. Samassa yhteydessä on valmisteltu yhdistelmä tiedonkeruuseen siirtymistä.

Palvelualojen tilastoinnin kehittämistarpeeseen vastattiin laajentamalla Yrityspalvelut-tiedonkeruun toimiala- ja palvelutuoteluokituksen kattavuutta. Lisäksi työn alla on ollut palvelujen tuottajahintaindeksin toimialakattavuuden laajentaminen.

Kuntien automatisoidun talousraportoinnin kehittäminen on edennyt suunnitellusti. Kunnat ovat testanneet raportointia syksystä 2020 lähtien. Tilastokeskuksella oli vaikeuksia saada joitain tietotarpeitaan sisällytetyksi kuntien raportointikokonaisuuteen.

Rahoitustilien konsistenssia kehittänyt yhteistyöprojekti Suomen Pankin kanssa (IGA2) päättyi 31.12.2020. Tavoitteena oli kartoittaa maksutaseen ja rahoitustilinpidon eroja ja metodologisia haasteita sekä toteuttaa eroja pienentäviä toimenpiteitä. Tavoitteet saavutettiin ja konsistenssin paranemisen myötä molempien tilastojen laatu on parantunut.

Nordic Mobility -hanke jatkui vuoden 2020 loppuun. Jäljellä olevista tiedonvaihdosta ja ensimmäisistä tietokantajulkistuksista on sovittu maiden kesken. Maiden välistä pendelöintiä koskevat tiedot julkaistiin toukokuussa 2020. Tilastokeskuksen vastuulla olevista INSPIRE-direktiivin velvoittamista aineistoista tehtiin kansallisten aineistoversioiden lisäksi nyt myös INSPIRE-tietomallin mukaiset aineistot API Feature -rajapintapalveluina.

Kiertotalouden tilastointia kehitettiin yhteisrahoitteisessa projektissa. Projektissa tuloksena julkaistiin kiertotalouden liiketoiminnan indikaattorit, jotka ovat osa Suomen ympäristökeskuksen johtamaa laajaa Circwaste -hanketta. Tilastokeskus järjesti yhdessä Suomen ympäristökeskuksen kanssa kaksiosaisen webinaarin kiertotaloudesta ja sen mittaamisesta.

Työvoimatutkimuksen tuotannossa on otettu käyttöön maaliskuussa ammatti- ja toimialaluokittelun kehittämisprojektin tuotos, jossa toimiala- ja sektoritietoja haetaan automaattisesti yritysrekisteristä. Ensimmäiset uuden luokittelun mukaiset työnantajasektoritiedot julkaistiin huhtikuussa. Tilaston StatFin-taulukoihin lisättiin kausitasoitettuja tietoja tiedonkäyttäjien tarpeiden mukaisesti.

Aineistojen käsittelyprosesseja on sujuvoitettu automatisoimalla eräitä manuaalisia työvaiheita. Tuottajahintaindekseissä toteutettiin tietojärjestelmään (HITS) kytkeytyvä automaattinen viestipohja tiedonantajaviestintään aineiston tarkastustyötä varten. Tieliikenteen tavarankuljetuksessa on automatisoitu tiedonkeruulomakkeelta tietokantaan vietävien tekstimuuttujien kirjoitusasun korjauksia. Aiemmin työ tehtiin manuaalisesti.

Tilastoaineistojen arkistointi on edistynyt, mutta haasteita on edelleen useissa tilastoissa resurssien niukkuuden ja arkistointijärjestelmän toimivuuden takia.

Aineistojen kuvaaminen metatietojärjestelmään (METSU) oli ennakoitua työläämpää ja eteni suunniteltua hitaammin.

Tilastokeskuksen digitalisaatiopalvelut ja taloustilastoasiantuntijat aloittivat yhteistyötä Suomen Pankin kanssa Data Science-akatemian perustamiseksi. Tavoitteena on tekoälyn ja koneoppimisen hyödyntäminen tilastotuotannon ja menetelmien kehittämisessä.

Tilastokeskuksessa on päivitetty tietosuojakäytänteitä ja myös palvelutoiminnan sopimuksia vastaamaan tietosuojavaatimuksia. Tämä on aiheuttanut myös vastareaktioita ja kritiikkiä erityisesti maakunnista, koska paikkatietoaineistojen tietosuojakäytännöt ovat tiukentuneet.

Kokonaisarkkitehtuuryö organisoitiin omaksi tiimikseen syksyn organisaatiomuutoksessa. Samalla nimettiin kokonaisarkkitehtuurivastaava ja määriteltiin kokonaisarkkitehtuurin asema työjärjestyksessä.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstörakenne

Henkilöstön määrätietoja 2018–2020

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Henkilötyövuodet*	784	755	751	727	-4 %
- kuukausipalkkaiset	675	657	646	638	-3 %
- haastattelijat	109	98	105	89	-9 %
Henkilötyövuosien muutos, %	+4	-4	0	-4	0 %-yks.
- kuukausipalkkaiset	+3	-3	+1	-3	0 %-yks.
- haastattelijat	+14	-10	-4	-9	1 %-yks.
Harjoittelijoiden määrä, htv	9	8	-	10,4	+30 %
Henkilöstömäärä 31.12.	845	812	-	768	-5 %
Palvelussuhteiden** määrä 31.12.	936	896	-	865	-3 %
Varsinaisten määräaikaisten *** osuus henkilöstöstä 31.12., %	12,7	10,1	5	9,6	-0,5 %-yks.

*Lähde: Työnantajan henkilötietojärjestelmä Tahti

**Palvelussuhteet sisältävät myös virkavapaalla olevat.

***Varsinaiset määräaikaiset eivät sisällä harjoittelijoita eivätkä tukityöllistettyjä.

Henkilötyövuosien kokonaismäärä väheni 28:llä ja alitti suunnitellun henkilötyövuosikehyksen 24 henkilötyövuodella. Vähennyksestä 19 henkilötyövuotta kohdistui kuukausipalkkaisiin ja 9 haastattelijoihin. Henkilöstön määrän muutos oli edellisenä vuonna samankaltainen. Henkilötyövuosien vähenemiseen vaikutti toimintaympäristön ja talustilanteen epävarmuus. Haastattelijoiden osalta työpanoksen tarvetta vähensi koronasta johtuva haastattelutiedonkeruiden peruuntuminen.

Henkilöstömäärä vuoden 2020 lopussa oli Tahti-järjestelmän mukaan 768. Se on 44 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Luvuissa eivät ole mukana palkattomalla virkavapaalla olevat. Henkilöstömäärä väheni melko tasaisesti maaliskuun jälkeen lukuun ottamatta korkeakouluharjoittelijoita kesäkaudella.

Korkeakouluharjoittelijoita oli seurantavuonna 34 (2019: 30 ja 2018: 35). Korkeakouluharjoittelijoiden työpanos oli 10,4 henkilötyövuotta vuonna 2020.

Lisäksi graduntekijöitä oli 4, joka on yhteensä 2 henkilötyövuotta. Harjoittelijoille halutaan tarjota mahdollisuus tutustua työskentelyyn Tilastokeskuksessa ja siten lisätä viraston ja myös valtionhallinnon tunnettuutta.

Varsinaisten määräaikaisten osuus henkilöstöstä laski 0,5 prosenttiyksikköä ja henkilömäärä 10 prosenttia edellisen vuoden lopusta. Vuoden 2020 lopussa oli 18 määräaikaista haastattelijaa (2019: 29 ja 2018: 50). Kuukausipalkkaisten määräaikaisten määrä väheni kahdella (2020:51, 2019: 53 ja 2018: 55).

Henkilöstösuunnittelun kehittämiseksi jatkettiin yhteistyötä Palkeiden kanssa. Tavoitteena on parantaa henkilöstöpoistuman ennakointia.

Vuoden 2019 lopulla rekrytoitiin neljä uutta ylijohantajaa, joista kaksi tuli Tilastokeskuksen ulkopuolelta. He aloittivat ylijohantajien viroissa helmikuussa 2020. Tavoitteena oli edistää strategian toteuttamista. Ylijohantajien rekrytointi oli myös konkreettinen alku organisaatiouudistukselle, joka oli seurantavuoden suurin sisäinen ponnistus. Organisaatiouudistuksessa johtajien ja esimiesten määrä väheni.

Uusi organisaatio aloitti 1.9.2020. Tavoitteena oli luoda rakenne, joka aiempaa paremmin mahdollistaa strategisten tavoitteiden saavuttamisen ja niitä tukevien toimintatapojen uudistamisen sekä tehokkaan vuorovaikutuksen niin sisäisesti kuin sidosryhmienkin kanssa. Myös sidosryhmien tavoitteisiin vastaaminen haluttiin varmistaa rakenteella, joka tukee ketterää ja tehokasta toimintaa sekä edesauttaa henkilöstön osaamisen laajaa käyttöä.

Seurantavuoden keväällä noin 50 uuden organisaation avaintehtävää täytettiin sisäisellä ilmoittautumismenettelyllä. Henkilöstölle toteutettiin myös kysely sijoittumistavoiteista. Toiveita pyrittiin huomioimaan henkilöstön sijoittamisessa.

Organisaatiouudistuksen vaikutusten laajuus vaihteli organisaation sisällä. Uuden organisaation ensimmäisten kuukausien aikana toiminta on kokonaisuutena sujunut kohtuullisen hyvin. Haasteita on koettu esimerkiksi vastuiden siirtoon liittyvissä tilanteissa. Organisaatorakenteen arviointi ja toimintatapojen uudistaminen jatkuvat 2021.

Tilastokeskuksen ulkoista vaikuttavuutta tukevat toiminnot, kuten viestintä, verkkopalvelut sekä asiakas- ja verkostotyö keskitettiin Kumppani- ja ekosysteemisuhteet palvelualueelle. Tietotuotanto ja tietovarannot koottiin Tieto- ja tilastopalvelut -palvelualueelle. Kehittämisen, innovaatio- ja teknologiatuotanto keskitettiin kehittäminen ja digitalisaatio-palvelualueelle. Tukipalvelut ja haastattelutiedonkeruut sijaitsevat mahdollistajapalvelut -palvelualueella.

Palvelualueiden sisällä pienin yksikkö on ryhmä. Kahdella palvelualueella ryhmät muodostava välitasona osastoja. Organisaatorakenteen muuttaminen aiheutti paikoin ennakoitua enemmän lisätyötä, jotka ovat jatkuneet uudessakin organisaatiossa.

Henkilöstörakenne 2018–2020

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Keski-ikä, v	47,7	47,8	-	47,7	-0,1v.
Koulutustasoindeksi	5,7	5,7	-	6,0	0,3
Osa-aikaisten osuus, %	26	25	-	22	-3 %-yks.
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	81,9	82,1	-	84,8	+2,7 %-yks.
Henkilöstökulut kokonaiskuluista, %	72	73	-	74	+1 %-yks.

Henkilöstön keski-ikä säilyi entisellä tasolla ja oli 47,7 vuotta. Suurin ikäluokka oli edellisen vuoden tapaan 55–64-vuotiaat, joita oli 30,6 prosenttia henkilöstöstä. 45–54-vuotiaiden osuus oli 27,1 prosenttia. Yli 64-vuotiaiden määrä väheni kolmella ollen 16 henkilöä (2019: 19 ja 2018: 18).

Koulutustasoindeksi kasvoi 0,3:llä oltuaan seurantavuotta ennen vuosikausia ennallaan. Muutokset koulutusasteittain olivat pieniä. Sen sijaan ryhmässä 'ei luokitusta tai tuntematon koulutusaste' henkilöiden määrä väheni 51:stä 11:een (-78 %). Vähintään alemman korkeakouluasteen suorittaneiden osuus nousi 67 prosentista 72 prosenttiin henkilöstöstä. Perus- tai keskiasteen koulutuksen varassa olevien osuus säilyi ennallaan 14 prosentissa.

Osa-aikaisten lukumäärä seurantavuonna oli 170 (2019: 206 ja 2018: 222). Vähennystä edellisestä vuodesta oli 36. Osuus koko henkilöstöstä pieneni 3 prosenttiyksikköä. Osa-aikatyötä tekevästä 83 prosentilla työaika oli alle 20 tuntia viikossa. Osa-aikaisista 82 prosenttia (2019: 80 ja 2018: 77 %) on naisia ja 18 prosenttia (2019: 20 ja 2018: 23 %) miehiä. Naisia on enemmän osa-aikaisina kuin miehiä, koska haastattelutoiminta on naisvaltaista.

Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli 84,8 prosenttia. Osuus kasvoi 2,7 prosenttia edellisestä vuodesta, mikä on poikkeuksellisen iso muutos. Eniten väheni sairauspoissaoloaika (1,3 %-yksikköä). Vuosilomiin käytetty aika väheni 0,6 prosenttiyksikköä ja koulutukseen 0,4 prosenttiyksikköä.

Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista kasvoi yhdellä prosenttiyksiköllä, koska kokonaiskulut vähenivät enemmän kuin henkilöstökulut. Henkilöstökulut yhteensä vähenivät yhdellä prosentilla edellisestä vuodesta. Henkilötyövuodet sen sijaan pienenevät 4 prosentilla. Suurin muutos oli varsinaisten palkkojen supistuminen noin 0,7 miljoonalla eurolla (-2 prosentilla) edellisestä vuodesta. Eläkekulut pienenevät euromääräisesti lähes vastaavan määrän kuin muut henkilösivukulut kasvoivat.

Henkilötyövuoden hinta nousi kahdella prosentilla ollen 59 928 euroa (2019: 58 822 ja 2018: 56 511). Henkilötyövuoden hinnan nousuun vaikutti lomarahojen palautuminen kikyä edeltävälle tasolle sekä 1,10 prosentin Ves-Tes-sopimusratkaisun mukainen yleiskorotus 1.8.2020 alkaen. Myös palkkojen sivukulut nousivat edellisestä vuodesta.

Työhyvinvointi

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaron kokonaisindeksi)	3,55	3,54	3,65	3,56	+0,02 yks.
Johtajuusindeksi (VMBaro)	3,35	3,35	3,40	3,38	+0,03 yks.
Sairauspoissaolot, tpv/htv	12,1	11,3	<11	7,4	-35 %
Lyhyet 1–3 pv sairauspoissaolot, pv/htv	4,3	4,2	4	2,1	-50 %
Sairauspoissaolot, kuukausipalkkaiset, tpv/htv	9,2	8,4	<8	5,1	-39 %
Sairauspoissaolot, haastattelijat, kalenteripv/hlö*	24,1	21,9	<20	15,3	-30 %
Terveydenhoito, €	736 975	750 920	-	395 627	-47 %
Terveydenhoito, €/htv	940	995	-	544	-45 %
Hakemuksia avointa työpaikkaa kohti, kpl	21	23	-	24	+4 %
Sisäinen liikkuvuus, kpl **	13	6	-	11	83 %
Etätyöpäiviä/htv (pl. haastattelijat)***	19,0	29,6	35	(>125)	-
Lähtövaihtuvuus, % ****	2,7	2,8	-	2,3	-0,5 %-yks.
Luonnollinen poistuma, % *****	6,5	6,5	-	6,1	-0,4 %-yks.

*Sisältää myös palkattomat sairauslomapäivät

**Määritelmä: sisäiseen liikkuvuuteen lasketaan valtiolle.fi-järjestelmässä olevat tehtävät, joiden rekrytointityyppi on sisäinen liikkuvuus ja jotka näkyvät järjestelmässä vain Tilastokeskuksen henkilöstölle ja joiden haku on alkanut ja päättynyt seurantajaksolla

***Vain Kiekuun merkityt etäpäivät

****Lähtövaihtuvuus on toisen työnantajan palvelukseen siirtyneiden määrä jaettuna edellisen vuoden lopun palvelussuhteiden lukumäärällä.

*****Luonnollinen poistuma on eronneiden, eläkkeelle siirtyneiden ja kuolleiden määrä jaettuna edellisen vuoden lopun palvelussuhteiden lukumäärällä. Ei sisällä määräaikaisesta palvelussuhteesta eronneita.

Työtyytyväisyysindeksi on viimeiset viisi vuotta säilynyt ennallaan ollen 3,54–3,56. Samalla ajanjaksolla johtajuusindeksi on ollut 3,33–3,38. Molemmissa mittarissa oli seurantavuonna hieman nousua. VMBaron tuloksia käsitellään lisää luvun 1.6 lopussa.

Sairauspoissaolot henkilötyövuotta kohden vähenivät 3,9 päivällä (35 %) ollen vain 7,4 päivää/htv. Tavoite alitettiin reippaasti. Kuukausipalkkaisilla sairauspoissaolopäiviä kertyi 5,1 henkilötyövuotta kohden (-39 %) Haastattelijoilla poissaoloja kalenteripäivinä oli 15,3 henkilöä kohden (-30 %). Haastattelijoilla sairauspoissaoloja henkilötyövuotta kohden on selvästi enemmän kuin kuukausipalkkaisilla, mikä osittain johtuu tavasta, jolla tuntityötä myös viikonloppuisin tekevien sairauspoissaolot lasketaan.

Sairaustapausten lukumäärä henkilötyövuotta kohti väheni 3,1:sta 1,6:een. Lyhyiden poissaolojen määrä väheni tasan puoleen edellisestä vuodesta ollen 2,1 pv/htv. Poissaolot vähenivät 34 prosenttia ryhmässä 4–10 päivää ja 39 prosenttia ryhmässä 11–45. Tätä pidemmissä poissaoloissa on satunnaistakin vaihtelua, koska poissaolotapausten määrä on pieni. Tosin kasvua oli yli 130 päivän poissaoloissa, joita yleensä on ollut vain 1 tai 2 vuodessa ja seurantavuonna oli 8.

Työterveyspalveluista vastaavan Terveystalon tilastojen mukaan sairauspoissaolijoiden määrä väheni 661 henkilöstö 443 henkilöön. Eniten sairauspoissaolopäiviä aiheuttivat mielenterveyden häiriöt. Niiden osuus oli 30 prosenttia kaikista poissaoloista. Toimialan vertailulukku on 23 prosenttia.

Seurantavuoden aikana 9 tilastokeskuslaista sairastui koronaan. Etätöiden ansiosta he eivät tartuttaneet muita tilastokeskuslaisia. Koronasta johtuva etätöiden ja ihmiskontaktien vähentyminen ovat epäilemättä johtaneet infektiopoissaolojen vähenemiseen aiempiin vuosiin verrattuna. Myös oimatoimitteiset sairauspoissaolot sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat vähentyneet. Työfysioterapeuttipalveluiden hyödyntäminen on ollut aiempaa aktiivisempaa.

Seurantavuonna henkilöstön työterveydenhuollon menot vähenivät 47 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Ennaltaehkäisevän työterveyshoidon osuus nousi 30 prosentista 39 prosenttiin, mutta ennaltaehkäisevien palveluiden käyttö vähentyi euromääräisesti tarkasteltuna. Sairaushoidon käyntimäärien väheneminen voi myös viitata kertyvään terveysvelkaan.

Saatujen hakemusten määrä avointa tehtävää kohden kasvoi yhdellä edelliseen vuoteen verrattuna ollen 24 (2019: 23 ja 2018: 21). Hakemusten määrä vaihtelee runsaasti avoimena olevien tehtävien mukaan. Kilpailu kokeneista ja osaavista tietoarkkitehteistä ja ICT-ammattilaisista on kovaa edelleen.

Sisäinen liikkuvuus vuonna 2020 oli määritelmän mukaan pientä. Toisaalta organisaatiouudistus muutti koko organisaation rakennetta: yhdeksästä tulosyksiköstä tuli 4 palvelualueita. Vastuualueista tuli ryhmiä, jotka usein ovat suurempia kuin aikaisemmat ryhmät. Kahdella palvelualueella on vielä välitasona osasto. Noin sata henkilöä sijoitettiin uusiin tehtäviin sisäisen hakumenettelyn kautta, mutta myös hyvin monen muun tehtävät muuttuivat. Henkilövaihdokset aiheuttivat jossain määrin epäselvyyttä ja lisätöitä eräissä prosesseissa.

Vahva suositus etätöiden tekemiseksi alkoi maaliskuun puolivälissä. Seurantavuoden syksyllä etätöiden käytäntöä muutettiin niin, että etäpäivien pituus voi olla vaihteleva liukumien puitteissa. Tämän vuoksi luotettavaa tietoa etätöiden määrästä ei ole saatavilla: etäpäiviä ei ole tarpeen merkitä Kieku-järjestelmään.

Käytännössä päivittäin työpaikalla on työskennellyt tai käynyt vajaan 10 prosenttia henkilöstöstä. Seurantavuonna etätöitä tekivät lähes kaikki (2019: 71 %). Vuonna 2020 Kiekuun merkittävät kokonaiset etätöiden päivät kertyi 125 henkilötyövuotta kohti, mutta todellisuudessa määrä oli siis vielä korkeampi (2019: 29,5 päivää/henkilötyövuosi).

Etätöiden sujuvuutta ja henkilöstön jaksamista poikkeustilanteessa pyrittiin parantamaan erilaisten infojen, tietoisuuksien, kyselyiden ja asiantuntijaluentojen avulla. Henkilöstölle myös toimitettiin työpaikalta etätöiden ohjeita lisänäyttöjä helpottamaan työntekoa. Työsuojeluriskien arviointi päivitettiin. Työilmapiiriin ylläpitoon oli kuitenkin rajoitetut mahdollisuudet, koska jo maaliskuussa esimerkiksi kiellettiin kaikki yli 10 henkilön tapaamiset.

Seurantavuonna lähtövaihtuvuus pieneni 0,5 prosentilla edellisestä vuodesta ja oli 2,3 prosenttia. Lähtövaihtuvuuden laskennassa ovat mukana toisen työnantajan palvelukseen siirtyneet. Luonnollinen poistuma, joka ei sisällä määräaikaisten palvelussuhteista eronneita, oli 6,1 prosenttia, joka on hieman pienempi kuin edellisinä kahtena vuotena. Määräaikaisten palvelussuhteiden päättyminen lisää kuitenkin henkilöstön vaihtuvuutta.

Henkilöstön lähtövaihtuvuus on aika vähäistä, muttei kohdistu tasaisesti. Vaihtuvuutta on ollut keskimääräistä enemmän esimerkiksi tutkijapalveluissa, jonne on myös rekrytoitu useita henkilöitä.

Toisen työnantajan palvelukseen siirtyneiden määrä pieneni ollen 20 (2019: 25 ja 2018: 30). Vanhuuseläkkeelle jäi 30 henkilöä (2019: 25 ja 2018: 25). Varhennetulle

vanhuuseläkkeelle jäi 2 (2019: 0 ja 2018: 1). Työkyvyttömyyseläkkeelle ei jäänyt ketään (2019: 5 ja 2018: 2). Lisäksi yksi henkilö kuoli seurantavuoden aikana.

Henkilöstöpoistuma pieneni edellisestä vuodesta 7 prosenttia (2020: 129, 2019: 138 ja 2018: 123). Saattaa olla, että organisaatiouudistus hieman lisäsi halukkuutta jäädä eläkkeelle, mutta mahdollisesti koronatilanne vähensi halua siirtyä toisen työnantajan palvelukseen. Toisaalta muutokset ovat olleet vuodesta toiseen kohtuullisen samankaltaisia.

Poistuma kohdistuu erityisesti ryhmään muu syy (2020:76, 2019: 83 ja 2018: 68). Syy on yleensä määräaikaisen palvelussuhteen päättymisen. Suuri osa tähän ryhmään kuuluvista eronneista on harjoittelijoita. Ryhmään kuuluvat myös ne, jotka eivät ole ilmoittaneet eron syytä.

Koronapandemiasta takia syksyllä 2020 tilastohaastattelijoille voitiin tarjota ajoittain vain vähimmäisajan mukainen määrä työtä. Esimerkiksi hintakeruuta liikkeissä korvattiin koko loppuvuoden ajan verkko- ja puhelinkeruilla koronarajoitteiden vuoksi. Tämä vähensi haastattelutyön määrää 60 työpäivällä kuukaudessa: työpanos väheni 150 työpäivästä 90 työpäivään kuukaudessa. Työn vähentyminen saattoi kasvattaa haastattelijoiden poistumaa jonkin verran vuoden 2020 aikana.

Tilastokeskus siirtyi tammikuun 2019 alussa käyttämään ePassin sportti & kulttuuri -etua, jonka arvo oli kaikille työntekijöille 120 euroa sekä vuonna 2020 että 2019. Vuonna 2020 etua voi käyttää myös hyvinvointipalveluihin. ePassilla tarjotaan myös kahden euron ateriaetu per ateria. Käytettävissä on myös ollut taukoliikuntaan soveltuvia videoita. Maksulliset ryhmäliikuntatunnit Työpajalla loppuivat pandemian myötä.

Osaaminen

Mittari	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 tavoite	2020 toteuma	2019–20 muutos
Opiskeluun käytetty aika, pv/htv *	2,8	2,2	-	ei tietoa	-
Koulutuskustannukset, €**	680 120	537 560	-	235 403	-56 %
Koulutuskustannukset, €/htv	868	712	-	324	-54 %
Koulutuspäiviä ***	3 096	1 850	-	838	-55 %
Koulutuspäiviä/htv ***	3,9	2,5	4,0	0,95	-62 %
Palkallista opintovapaata, pv****	1	9	-	10	+11 %
Palkatonta opintovapaata, pv ****	2 238	2 350	-	1 376	-41 %
Osaaminen, oppiminen ja uudistuminen (VMBaro)	3,52	3,53	3,55	3,43	-0,10

*Pl. haastattelijat. Opiskeluun käytetty aika on Kiekuun merkitty henkilöstökoulutukseen liittyvä poissaolo. Etätyöpäivien ja koulutusten merkitsemistapa ei mahdollista tiedon oikeaa kertymistä.

**sisältävät henkilöstökoulutuksen ajan palkat ja muut koulutuskustannukset

***Lähde: koulutusportaali

****kalenteripäiviä, pl. haastattelijat

Henkilöstökoulutuksen määrää kuvaavat mittarit osoittavat merkittävää vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna. Koulutus väheni jo vuodesta 2018 vuoteen 2019. Käytettävissä olevat tietojärjestelmät eivät ole tuottaneet luotettavaa tietoa koulutukseen käytetystä työajasta, mikä johtuu tavasta, jolla koulutukset ja etätyöt ilmoitetaan Kiekussa. Toisaalta koulutus on myös muuttanut muotoaan. Aikoinaan yleisten päivän mittaisten koulutusten tilalle on tullut tunnin parin mittaisia

webinaareja ja esimerkiksi eOppivan kursseja. Määrämuotoinen koulutus on muuttunut oppimistuokioiksi.

Vuoden 2019 toimintakertomuksessa arvioitiin, että koulutuksen vähenemiseen voivat vaikuttaa henkilöstön väheneminen ja siitä seuranneet työkiireet sekä seurantavuoden lopun tiukkeneva taloustilanne. Seurantavuonna listaan voi lisätä vielä läsnäoloa edellyttävien kurssien loppumisen.

Koulutusportaalista saatavien tietojen mukaan koulutuspäivien määrä henkilötyövuotta kohden väheni 62 prosentilla edellisestä vuodesta ja jäi selvästi suunnitellusta. Toteuma oli 0,95 pv/htv (2019: 2,3 pv) ja tavoite 4,0. Koulutuskustannukset vähenivät 56 prosenttia ja henkilötyövuotta kohden laskettuna 54 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Pandemia vaikutti kuitenkin haastattelijoiden työssä kouluttautumiseen selvästi vähemmän kuin muuhun henkilöstöön. Rungas puolet toteutuneista koulutuspäivistä oli haastattelijoilla.

Henkilöstön saavutettavuusosaamista parannettiin infon ja verkkokurssin avulla. Saavutettavuusdirektiivin mukainen saavutettavuusseloste valmistui aikataulussa.

Etäkäyttöön erinomaisesti soveltuvassa eOppivassa suoritettiin seurantavuonna 1 381 kurssia (2019: 1 038). Kasvua on 33 prosenttia. eOppivan VirastoVahva -kurssin on aloittanut 180 tilastokeskuslaista ja loppuun sen on suorittanut 50 henkilöä. eOppivassa olevan asian- ja dokumentinhallintaa koskevan Tiedonhallinta -kurssin on suorittanut 360 tilastokeskuslaista.

Kuukausipalkkaisilla palkattoman opintovapaan määrä väheni 41 prosenttia edellisestä vuodesta. Opintovapaiden lukumäärä oli seurantavuonna 22 eli sama kuin edellisenäkin vuonna (2018: 19). Opintovapaiden keskimääräinen pituus kalenteripäivinä lähes puolittui edellisestä vuodesta ja oli 63 päivää (2019: 118 ja 2018: 107). Lisäksi haastattelijoilla oli 415 päivää palkatonta opintovapaata (2019: 979). Palkallista opintovapaata ei käytännössä ole.

Työtyytyväisyyskysely 2018–2020 (VMBaro)

Työtyytyväisyysindeksit (pisteytys 1–5)	Tilastokeskus			Koko valtio*		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Johtaminen	3,40	3,38	3,40	3,42	3,44	3,53
Työn sisältö ja vaikuttamismahdollisuudet	3,96	3,92	3,89	3,93	3,96	4,00
Palkkaus	2,80	2,82	2,75	2,81	2,84	2,95
Osaaminen, oppiminen ja uudistuminen	3,52	3,53	3,43	3,53	3,57	3,63
Työyhteisön toimintakulttuuri	3,84	3,88	3,91	3,84	3,86	3,94
Työ- ja toimintaympäristö	3,66	3,63	3,78	3,67	3,67	3,75
Vuorovaikutus ja viestintä	3,33	3,32	3,36	3,38	3,39	3,45
Työnantajakuva ja arvot	3,79	3,72	3,78	3,72	3,77	3,85
Työtyytyväisyys yhteensä	3,55	3,54	3,56	3,55	3,58	3,66
Vastausprosentti	78	80	66			

*Valtion vertailutulos perustuu muiden organisaatioiden kyselytietoihin kyselyä edeltävän vuoden ajalta.

VMBaron perusteella työtyytyväisyys on säilynyt varsin tarkkaan ennallaan viimeiset viisi vuotta. Myös osa-alueitasolla muutokset ovat olleet pieniä lukuun ottamatta vuotta 2020. Eniten edellisestä vuodesta muuttui työ- ja toimintaympäristö -kohta, jossa nousua on 0,15 indeksipistettä. Osa-alueista paras indeksiluku on työyhteisön toimintakulttuurilla (3,91), joka on myös ollut

noususuunnassa. Heikoin osa-alue on perinteiseen tapaan palkkaus (2,75), johon tyytymättömmimpiä ovat haastattelijat.

Tilastokeskuksen osa-alueittaiset pisteluvut jäävät valtion keskiarvoista lukuun ottamatta työ- ja toimintaympäristö -kohtaa. Siinä ero on +0,03 indeksipistettä Tilastokeskuksen hyväksi. Kokonaisindeksissä Tilastokeskus jää valtion keskiarvosta 0,10 indeksipistettä. Suurimmillaan ero on 0,20 pistettä sekä palkkaus että osaaminen, oppiminen ja uudistuminen -osa-alueilla.

Kysymystasolla eniten parani ”työskentelyvälineet mahdollistavat tuloksellisen työskentelyn” (+0,40), ”uusien työ- ja toimintatapojen hyödyntäminen työssä” (+0,37) ja ”työskentelytilat ja tuloksellinen työskentely” (+0,20). Suurimpia laskijoita olivat ”osaamisen ylläpidon ja parantamisen tuki (työnantajan taholta)” (-0,17), ”oppimisen ja uudistumisen mahdollisuudet työssä” (-0,12) ja ”arjen vuorovaikutus osaamisen ja uudistumisen tukena” (-0,11). Muutokset vaikuttavat liittyvän koronasta johtuviin muutoksiin kuten etätööhön sekä koulutustarjonnan ja työntekijöiden välisten kasvokkaisten kontaktien vähenemiseen.

Tilastokeskuksessa 25 (2019: 30) prosenttia henkilöstöstä on havainnut ja 15 (2019: 18) prosenttia on kokenut epäasiallista käytöstä viimeisen vuoden aikana. Valtion vastaavat luvut ovat 22 ja 13. Häirintää (työpaikkakiusaamista) on havainnut 8 (2019:11) ja kokenut 4 (2019: 5) prosenttia. Valtion vertailutiedot ovat 12 ja 5 prosenttia. Seksuaalista häirintää ei ole havaittu.

Tilastokeskuksessa aloitti nollatoleranssiryhmä syksyllä 2018. Ryhmä laati ohjeet, miten epäasialliseen käytökseen, työpaikkakiusaamiseen ja seksuaaliseen häirintään puututaan ja ongelmat ratkaistaan. Tavoitteena on kulttuuri, jossa epäasiallista ja häiritsevää kohtelua ja käytöstä ei hyväksytä. Nollatoleranssia on käsitelty ryhmien VMBaron tulosten purkutilaisuuksissa.

Tammikuussa 2020 nimettiin häirintäyhdyshenkilö, johon henkilö voi ottaa yhteyttä epäasialliseen käytökseen tai häirintään liittyvässä asiassa esimiehen tai esimiehen esimiehen lisäksi. Syksyllä 2020 alkoi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen. Suunnitelmassa on mukana nollatoleranssityön jatkaminen.

1.7 Tilinpäätösanalyysi

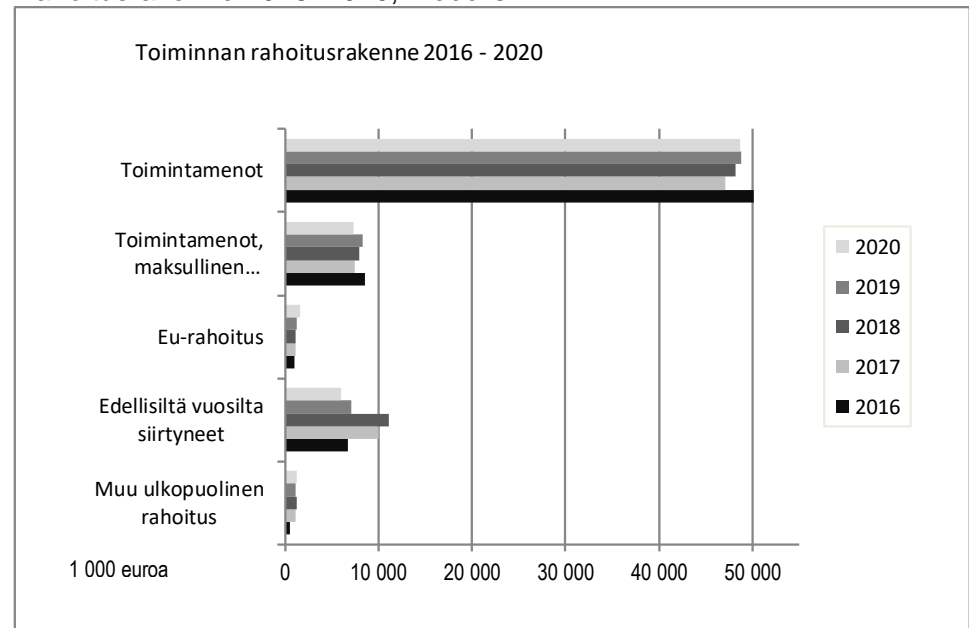
1.7.1 Rahoituksen rakenne

Tilastokeskuksella oli toimintavuonna käytettävissä rahoitusta kaikkiaan 64,9 miljoonaa euroa, mikä oli 2,9 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Käytettävissä olevan rahoituksen määrä laski edelliseen vuoteen nähden 1,9 miljoonaa euroa.

Pääosa toimintavuoden rahoituksesta, 48,7 miljoonaa euroa (75 %) saatiin valtion talousarviossa toimintamenomäärärahana, josta vuonna 2020 valtuuden osuus oli 889 000 euroa. Lisäksi käytettävissä oli edelliseltä vuodelta siirtynyttä toimintamenorahoitusta 6,0 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 7,3 miljoonaa euroa. Laskua edelliseen vuoteen oli 0,9 miljoonaa euroa.

EU-rahoitusta saatiin 1,6 miljoonaa euroa, joka oli 0,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019. Lisäksi muuta ulkopuolista rahoitusta oli käytettävissä toimintavuonna 1,3 miljoonaa euroa, joka muodostui pääosin yhteistyöhankkeista muiden valtion virastojen ja laitosten kanssa.

Rahoitusrakenne 2016–2020, 1 000 €

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Oheisessa taulukossa on esitetty Tilastokeskuksen vuoden 2020 talousarvion toteutuma.

Tilastokeskuksen rahoitus (1000 €)	2020	2019	Muutos %
Budjetti 28.30.01	48 738	48 843	-0,2
Bruttotulot	9 693	10 744	-9,8
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 951	7 155	-16,8
Bruttomenot	-58 693	-60 791	-3,5
Siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 689	5 951	-4,4
Muiden momenttien käyttöoikeus			
-VM 28.60.12 (osaamisen kehittäminen)	26	32	-18,8
-VM 28.70.01 (julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehitt.)	254	132	92,4
-VM 28.70.22 (hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki)	90		
-TEM 32.30.51 (palkkatuettu työ)	0	30	
-STM 33.20.52 (palkkatuettu työ)	0	8	
Valtuus: Rakennusten arvostamishankkeelle myönnetty valtuutta 5,6 milj., josta käyttämättä 0,3 milj. v 2020 meno 889 t€.			
Alv menot mom 28.01.29	2 011	2 139	-6,0
Alv tulot 11.04.01	877	856	2,5

Tilastokeskus sai valtion talousarviosta rahoitusta kaikkiaan 51 miljoonaa euroa. Rahoituksesta pääosa, 48,7 miljoonaa euroa, oli toimintamenoäärärahaa, jonka määrä pysyi edellisen vuoden tasolla. Muiden momenttien käyttöoikeutta oli myönnetty 370 000 euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli käytössä

6 miljoonaa euroa. Arvonlisäveromenoja maksettiin 2 miljoonaa euroa. Arvonlisäverotuloihin kirjattiin 0,9 miljoonaa euroa.

Tilastokeskukselle on myönnetty valtuutta rakennusten arvostamishankkeelle vuosille 2018-2021 kaikkiaan 5,6 miljoonaa euroa. Valtuudesta on vielä käyttämättä 0,3 miljoonaa euroa. Valtuuden käytöstä aiheutui talousarviomenoa vuonna 2020 0,9 miljoonaa euroa.

Tilastokeskuksen bruttomenot vuonna 2020 olivat 58,7 miljoonaa euroa, joka on 4 % edellisvuotta vähemmän. Tuloja saatiin 9,7 miljoonaa euroa, jossa laskua miljoona euroa. Määrärahaa siirtyi seuraavalle vuodelle 5,7 miljoonaa euroa. Siirtyvä erä pieneni 4 %.

Vuoden 2020 talousarvioesityksessä Tilastokeskuksen kokonaismenoiksi budjetoitiin 59,2 miljoonaa euroa ja tuloiksi 10,5 miljoonaa euroa.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotot	2020	2019	Muutos %
		9 687	10 743
Maksullinen toiminta	7 340	8 277	-11,3
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	2 219	2 246	-1,2
Muut tuotot	128	220	-41,8

Tilastokeskuksen tuotot vuonna 2020 olivat 9,7 miljoonaa euroa, jossa laskua edelliseen vuoteen on 10 %. Suurin tuloerä oli maksullisen toiminnan tuotot tilastotuotteista ja -palveluista 7,3 miljoonaa euroa. Laskua edellisvuoteen verrattuna on 11,3 %. Kaksi suurta maksullisen toiminnan käyntihaastattelua (aikuisten taitotasotutkimus PIAAC ja European Social Survey 2020) siirtyi myöhemmälle ajankohdalle koronan vuoksi, mikä vaikutti merkittävästi tulojen pienenemiseen.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 2,2 miljoonaa euroa. Tästä EU:lta saatujen tulojen osuus on 1,6 miljoonaa. Muita tuottoja saatiin 0,1 miljoonaa euroa.

Toiminnan kulut olivat 58,2 miljoonaa euroa, mikä on 3 % edellisvuotta vähemmän.

Aine-, tarvike- ja tavaraostoihin käytettiin 0,2 miljoonaa euroa ja se on samaa tasoa kuin vuonna 2019.

Henkilöstökulut olivat 43,3 milj. euroa, joka on edellisen vuoden tasoa. Henkilötyövuodet sen sijaan laskivat 4 %. Henkilöstömenoissa ei vastaavaa vähenemistä tapahtunut: vuonna 2020 korotettiin palkkoja yleissopimusten mukaisesti, nostettiin palkkojen sivukuluja ja maksettiin kolmen leikkausvuoden jälkeen lomarahat täysimääräisinä.

Uusissa tiloissa vuokramenot ovat vakiintuneet samalle tasolle kuin vuonna 2019.

Palveluhankintoihin käytettiin 11,4 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,2 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Terveyspalveluja ostettiin 49 % vähemmän kuin vuonna 2019. Sairaushoito- ja sairauspoissaolot vähenivät samassa suhteessa 38 %. Poissaolojen ja menojen lasku johtuu siitä, että henkilöstö on pandemian takia tehnyt pääsääntöisesti etätyötä maaliskuusta 2020 lähtien.

Valtorilta ostettiin palveluja 5,3 milj. eurolla, mikä on 0,1 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Valtorilta ostetut palvelut ovat jatkaneet kasvua viimeisten viiden vuoden aikana.

Kulut (1000 €)	2020	2019	Muutos %
Yhteensä	58 194	60 240	-3,4
Aineet ja tarvikkeet	187	202	-7,4
Henkilöstökulut	43 280	43 880	-1,4
Vuokrat	3 053	3 030	0,8
Palvelujen ostot	11 440	11 646	-1,8
-josta Valtori ja Palkeet	5 941	5 856	1,5
Muut kulut	1 132	2 295	-50,7
-josta matkustusta	155	921	-83,2
Valmisteveraston vähennys	4	0	
Valmistus omaan käyttöön	-1 884	-2 041	-7,7
Poistot	982	1 196	-17,9
Sisäiset kulut	0	32	-100,0
Jäämä 1	48 507	49 497	-2,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	0	
Satunnaiset tuotot ja kulut	-5	0	
Jäämä 2	48 501	49 497	-2,0
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista			
-perityt arvonlisäverot	-877	-856	2,5
-suoritetut arvonlisäverot	2 011	2 139	-6,0
Tilikauden tuotto-/ kulujäämä	49 635	50 780	-2,3

Valtorin palvelut 2016 - 2020

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeilta ostettiin palveluita 0,5 miljoonalla eurolla (laskua 13 %). Valtorin ja Palkeiden menot muodostavat 51 % kaikista palvelumenoista.

Muut ICT-käyttöpalvelut (pl. Valtori ja Palkeet) olivat 0,5 milj. euroa, joka on 0,2 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Matkustuksen menot olivat 155 000 euroa, kun ne edellisvuonna olivat 921 000 euroa (muutos -83 %). Korona vaikutti matkustamisen vähenemisen lisäksi kokousten ja seminaarien järjestämiseen (-99 %) sekä ravitsemispalveluihin (-79 %).

Julkaisuvaraston arvo väheni hieman. Ohjelmistojen valmistus omaan käyttöön vähensi toiminnan kuluja vajaa miljoona euroa. Käyttöomaisuudesta tehtiin poistoja 1,2 miljoonaa euroa.

Rahoitustuottoja ja -kuluja oli vähän. Arvonlisäveroa perittiin 0,9 miljoonaa euroa ja maksettiin 2 miljoonaa euroa.

1.7.4 Tase

VASTAAVAA (1000 €)	2020	2019	Muutos %
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
Aineettomat hyödykkeet			
-muut pitkävaikutteiset menot	1 336	1 984	-32,7
-ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 437	3 568	52,4
Aineelliset hyödykkeet			
-koneet ja laitteet	23	36	-36,1
-kalusteet	732	1 053	-30,5
-muut aineelliset hyödykkeet	1	1	0,0
Yhteensä	7 529	6 643	13,3
Vaihto- ja rahoitusomaisuus			
Vaihto-omaisuus	5	9	-44,4
Lyhytaikaiset saamiset	2 704	2 860	-5,5
Rahat, pankkisaamiset	1	1	0,0
Yhteensä	2 710	2 870	-5,6
VASTAAVAA yhteensä	10 239	9 513	7,6

Tilastokeskuksen taseen loppusumma oli 10,2 miljoonaa euroa, joka on 8 prosenttia edellisvuotta suurempi. Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten arvo kasvoi 7,5 miljoonaan (+13 %). Kasvu johtui keskeneräisten, itse valmistettavien tietojärjestelmien arvon kasvusta. Kalusteiden tasearvo oli pienentynyt 732 000 euroon.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden arvo laski 6 prosenttia. Julkaisuvaraston arvo oli 5 000 euroa. Lyhytaikaisten myynti-, siirto- ja muiden saamisten arvo laski 156 000 euroa. Saamisiin kirjataan maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan saatavia sekä EU:lta laskutettavia matkakorvauksia ja muita saamisia.

VASTATTAVAA (1000 €)	2020	2019	Muutos %
Oma pääoma			
Valtion pääoma			
Valtion pääoma 1.1.1998	-2 369	-2 369	0,0
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-780	92	-947,8
Pääoman siirrot	49 045	49 908	-1,7
Tilikauden tuotto- ja kulujäämä	-49 636	-50 780	-2,3
Oma pääoma yhteensä	-3 740	-3 149	18,8
Vieras pääoma			
Lyhytaikainen vieras pääoma			
-saadut ennakot	1 832	929	97,2
-ostovelat	1 921	1 808	6,3
-kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	791	784	0,9
-edelleen tilitettävät erät	831	842	-1,3
-siirtovelat	8 599	8 293	3,7
-muut lyhytaikaiset velat	5	7	-28,6
Vieras pääoma yhteensä	13 979	12 663	10,4
VASTATTAVAA yhteensä	10 239	9 513	7,6

Oman pääoman arvo kasvoi 19 prosenttia ollen 3,7 miljoonaa euroa. Vieraan pääoman arvo kasvoi 14 miljoonaan euroon (+10 %). Vieraan pääoman eristä merkittävin oli 8,6 miljoonan euron siirtovelka, joka muodostuu pääosin lomapalkkavelasta henkilöstölle. Saatujen ennakoiden määrä moninkertaistui johtuen EU-rahoitteisten projektien tulojen jaksotuksen kasvusta. Ostovelkojen määrä väheni sadalla tuhannella. Kirjanpitoyksiköiden välisten tilitysten ja edelleen tilitettävien erien määrissä ei tapahtunut suuria muutoksia.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Tilastokeskuksen johto vastaa talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Tilastokeskuksen johdon tehtävänä on talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti huolehtia siitä, että virastossa toteutetaan talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäiset valvontamenettelyt.

Tilastokeskuksen johto on vuoden 2020 tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä arvioinut sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa käyttäen valtiovarain controller-toiminnon arviointikehikkoa, joka perustuu COSO 2013 -malliin.

Arvioinnissa on hyödynnetty Tilastokeskuksen suunnitelma- ja seurantaraportteja, sisäisen tarkastuksen tarkastusraportteja, henkilöstökyselyä, tilastojen läpivalaisuraportteja sekä muuta dokumentaatiota.

Arvioinnin perusteella sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä asetetut vaatimukset. Viraston sisäinen valvonta on keskeisiltä osiltaan kunnossa ja hyvin hoidettua.

Vuoden 2021 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteina ovat uuden organisaation johtamismallin selkeyttäminen, ilmiantokanavan perustaminen EU:n direktiivin mukaisesti sekä tiedonhallintalain vaatimusten toimeenpanon jatkaminen.

Ohjausympäristö

Tilastokeskus uudisti organisaatiotaan 1.9.2020 lähtien painottaen strategisia tavoitteitaan. Uudessa organisaatiossa on neljä palvelualueita: tieto- ja tilastopalvelut, kehittäminen ja digitalisaatio, mahdollistajapalvelut sekä kumppani- ja ekosysteemisuhteet. Uudistaminen tapahtui koronapandemiasta johtuen pitkälti etätyöskentelynä, jonka johdosta kaikkea uudistusta tukevaa dokumentaatiota ei saatu loppuvuoden aikana viimeistelyä. Uusi johtamismalli, jossa määritetään työjärjestystä tarkemmin vastuista ja tehtävistä, pyritään vahvistamaan alkuvuodesta 2021.

Riskienhallinta ja arviointi

Viraston tavoitteet on määritetty strategiassa, tulossopimuksessa sekä palvelualuekohtaisissa toimintasuunnitelmissa. Uuden organisaation myötä aloitettiin Kehittäminen ja digitalisaatio palvelualueella kehittämistoiminnan pitkäjänteisen suunnittelumallin työstäminen. Kehittämistoiminnan ja ydintoiminnan väliseen yhteistyöhön, riittäviin resursseihin ja rahoitukseen on kiinnitettävä tasapuolisesti huomiota. Riskienhallinta on edistynyt suunnitelmien mukaisesti ja vuoden aikana järjestettiin johdon riskityöpaja sekä laadittiin palvelualuekohtaisia riskiarviota osana talouden ja toiminnan suunnittelua. Lisäksi laadittiin henkilöperusteisiin tilastoihin tietosuojan vaikutusten arvioinnit ja niihin sisältyvät riskiarviot.

Valvontatoimenpiteet

Sisäinen valvonta on pääosin asianmukaisesti järjestetty. Ydin- ja tukipalvelujen prosessit on kuvattu, mutta dokumentaation saatavuuteen on panostettava. Valtorin käyttövaltuushallintajärjestelmän käyttöönottoa on kehitetty vuoden aikana. Tiedonhallintalain vaatimusten arvioimiseksi laadittiin lokienhallinnasta selvitys ja viraston ensimmäinen tiedonhallintamalli. Toimintaa on kehitetty tiedonhallintalain vaatimusten mukaisesti, mutta toimintaa ja dokumentaatiota on syytä edelleen kehittää.

Tiedonkulku ja viestintä

Keskinäinen vuorovaikutus työyhteisössä on koronapandemiasta johtuen tapahtunut pitkälti Teams-sovelluksen kautta, sillä Tilastokeskuksen henkilöstö siirtyi maaliskuussa muiden viranomaisten tavoin etätyöhön. Viestintä on avointa ja läpinäkyvää mutta käytössä olevat useat tiedon jakamisen välineet (mm. intranet, Yammer, Teams) haastavat tiedon löytämistä. Asiakas- ja sidosryhmäyhteistyötä on uudistettu keskittämällä kaikki ao. toiminnot Kumppani- ja ekosysteemisuhteet -palvelualueelle. Näin varmistetaan sujuva tiedonvaihto ja kokonaisvaltainen kehittäminen.

Seurantatoimenpiteet

Vuoden aikana on tehty normaalisti sisäisiä tarkastuksia ja ulkoinen tilintarkastus (VTV). Lisäksi on valmistauduttu Euroopan Unionin tilastoalan käytäntöjen vertaisarviointiin (Code of practice peer review), joka toteutetaan hieman alkuperäistä suunnitelmaa myöhemmin syksyllä 2021.

1.9 Arviointien tulokset

Kasvihuonekaasuinventaarion EU-tarkastus tehtiin kattavana tarkastuksena. Tulosten perusteella määritetään Suomen taakanjakosektorin (päästökaupan ulkopuoliset päästöt) päästöallokaatiot vuosille 2021-2030. Tarkastus keskittyi vuosien 2005 ja 2016-2018 inventaarioihin, sillä niitä käytetään päästötavoitteiden laskemiseen. Tarkastus ei tuonut esiin tarvetta päästölukujen muutoksiin eikä

suosituksia laskennan muuttamiseen. Tarkastuksen teki EEA, Europan Environment Agency.

Monilla mailla on ollut vaikeuksia toimittaa tilastotietoja Eurostatin tavoiteaikataulussa koronatilanteen vuoksi. Tilastokeskuksella toimitusvaikeuksia ei ole ollut. Pandemia on myös muuttanut Eurostatin kokouskäytäntöjä: keväällä siirryttiin nopeasti etäkokouksiin.

Tilastointialue	Arvio 2018	Arvio 2019	Arvio 2020	Arviointi 2020
Lyhyen aikavälin tilastot (STS)		VG	VG	
Rakennetilastot (SBS, liitteet 1–4 ja 8)	99 VG	92 VG		tiedot toimitettu ajoissa
Rakennetilastot, yritysdemografia (SBS, liite 9)	90 VG	100 VG	100	
Yritysrekisteri	-	99/100	100/100	
Teollisuuden hyödyketilasto	VG	VG		
Matkailutilastot	VG			
Tietoyhteiskuntatilastot	VG			
T&K-tilastot	VG	VG	VG	
Innovaatiotilasto	VG	-	VG	Tehdään joka toinen vuosi
Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa	VG	G		
Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla	VG	VG		
Maksutase - kuukausittainen - neljännesvuosi - palvelujen ulk.kauppa - ulkomaiset suorat sijoitukset - ulkomainen varallisuusasema	S/PS S/PS S S	excellent good excellent good	-	Tilastokohtaisia yleisarvioita ei tehty. Yleisesti Tilastokeskus on parantanut raportointia edellisestä vuodesta. Haasteet näyttävät liittyvän usein tietojen luottamuksellisuuteen ja toimijoiden vähäiseen määrään. Aineistot on toimitettu ajoissa.

Eurostatin arviot yritystilastoista 2018–2020

VG: Very good compliance, all required data (with minor exceptions) is delivered in time

G: Good compliance, few elements are missing or small delays in data delivery

P: Data is partly available but major elements of compliance are missing or deadlines are not respected

N: A large part of the data is missing or there are major delays in deliveries

Maksutase, 2018

S, satisfied: quality criteria have been met within specified threshold, some minor improvements may still be needed in specific cases

PS, partially satisfied: quality criteria have not been fully met and substantial improvement is needed

NS, not satisfied: quality criteria have not been met since no data have been available for the evaluation

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Seurantavuonna oli yksi vähäinen maksuaikakortin väärinkäyttö. Summa oli 25,78 euroa, joka perittiin takaisin.

Tilastokeskukseen lähetettiin yksi huijauslasku, jota ei maksettu. Sama taho lähetti laskuja myös eräisiin muihin valtion organisaatioihin. Valtiokonttori valtuutettiin hoitamaan asian jatkokäsittely.

2 Tilastokeskuksen talousarvion toteumalaskelma

2 Tilastokeskuksen talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2020	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		855 506,44	876 510	876 509,98	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	855 506,44	876 510	876 509,98	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		855 506,44	876 510	876 509,98	0,00	100

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		51 013 651,41	51 118 506	45 085 176,35	6 033 329,49	51 118 505,84	0,00	6 083 486,74	55 165 486,74	49 063 012,09	6 102 474,65
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	2 138 933,41	2 010 651	2 010 650,84		2 010 650,84	0,00				
28.30.01.	Tilastokeskuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	48 843 000,00	48 738 000	43 048 670,51	5 689 329,49	48 738 000,00	0,00	5 951 286,74	54 689 286,74	48 999 957,25	5 689 329,49
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)	31 718,00	25 855	25 855,00		25 855,00	0,00				
28.70.01.	Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)		254 000		254 000,00	254 000,00	0,00	132 200,00	386 200,00	63 054,84	323 145,16
28.70.22.	Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v)		90 000		90 000,00	90 000,00	0,00		90 000,00		90 000,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		30 083,77	170	170,14		170,14	0,00	0,00	170,14	170,14	0,00
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	30 083,77	170	170,14		170,14	0,00		170,14	170,14	0,00
	32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	30 083,77	170	170,14		170,14	0,00		170,14	170,14	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		8 485,17	48	47,99		47,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (arviomääräraha)	8 485,17	48	47,99		47,99	0,00				
	33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	8 485,17	48	47,99		47,99	0,00				
Määrärahatilit yhteensä		51 052 220,35	51 118 724	45 085 394,48	6 033 329,49	51 118 723,97	0,00	6 083 486,74	55 165 656,88	49 063 182,23	6 102 474,65

Tilastokeskuksen talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2020 valtuudet						Talousarvio- menot 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2021 TA:ssa						
Momentti	0	5 600	0	5 600	5 300	300	0	889	889	889	889	0	2 667
Aikaisempien vuosien valtuudet								0	0	0	889	0	0
Vuonna 2020 käytettävissä olleet valtuudet		5 600	0	5 600	5 300	300	0	889	889	889	889	0	2 667
Yhteensä	0	5 600	0	5 600	5 300	300	0	889	889	889	889	0	2 667
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	0							0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetyt valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00."

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

25.2.2021

3 Tilastokeskuksen tuotto- ja kululaskelma

2 Tilastokeskuksen tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2020 - 31.12.2020		1.1.2019 - 31.12.2019	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	7 339 928,67		8 277 051,09	
Muut toiminnan tuotot	<u>2 346 643,80</u>	9 686 572,47	<u>2 466 252,52</u>	10 743 303,61
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	186 851,61		202 294,10	
Henkilöstökulut	43 279 895,24		43 880 342,99	
Vuokrat	3 052 721,67		3 030 123,78	
Palvelujen ostot	11 440 202,87		11 677 643,27	
Muut kulut	1 132 179,30		2 294 650,78	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	4 421,28		289,78	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-1 884 317,60		-2 041 193,55	
Poistot	<u>982 054,91</u>	<u>-58 194 009,28</u>	<u>1 196 158,62</u>	<u>-60 240 309,77</u>
JÄÄMÄ I		-48 507 436,81		-49 497 006,16
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	1 351,54		635,57	
Rahoituskulut	<u>-198,19</u>	1 153,35	<u>-682,45</u>	-46,88
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>4 750,00</u>	<u>4 750,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
JÄÄMÄ II		-48 501 533,46		-49 497 053,04
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	876 509,98		855 506,44	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-2 010 650,84</u>	<u>-1 134 140,86</u>	<u>-2 138 933,41</u>	<u>-1 283 426,97</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-49 635 674,32</u>		<u>-50 780 480,01</u>

4 Tilastokeskuksen tase

2 Tilastokeskuksen tase

	1.1.2020-31.12.2020		1.1.2019-31.12.2019	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	1 336 497,88		1 983 661,66	
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	<u>5 436 528,14</u>	6 773 026,02	<u>3 568 310,08</u>	5 551 971,74
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	22 728,49		36 365,59	
Kalusteet	731 632,56		1 052 886,59	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>1 484,57</u>	<u>755 845,62</u>	<u>1 484,57</u>	<u>1 090 736,75</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ				
		7 528 871,64		6 642 708,49
VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS				
VAIHTO-OMASUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>4 781,34</u>	4 781,34	<u>9 202,62</u>	9 202,62
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	1 381 981,77		1 527 530,87	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>1 226 364,46</u>	2 704 346,59	<u>1 115 347,59</u>	2 860 368,06
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	826,00		765,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-196,76</u>	<u>629,24</u>	<u>0,00</u>	<u>765,00</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS YHTEENSÄ				
		2 709 757,17		2 870 335,68
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		<u>10 238 628,81</u>		<u>9 513 044,17</u>
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-2 369 173,31		-2 369 173,31	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-780 115,75		92 446,85	
Pääoman siirrot	49 045 019,72		49 907 917,41	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-49 635 674,32</u>	-3 739 943,66	<u>-50 780 480,01</u>	-3 149 289,06
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	1 831 922,60		928 594,18	
Ostovelat	1 920 714,34		1 807 926,37	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	790 745,16		784 160,95	
Edelleen tilittävät erät	831 375,23		841 566,37	
Siirtovelat	8 599 282,55		8 292 930,57	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>4 532,59</u>	<u>13 978 572,47</u>	<u>7 154,79</u>	<u>12 662 333,23</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ				
		13 978 572,47		12 662 333,23
VASTATTAVAA YHTEENSÄ				
		<u>10 238 628,81</u>		<u>9 513 044,17</u>

5 Tilastokeskuksen liitetiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Budjetointia koskevia muutoksia ei ole tehty vuonna 2020.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Tilastokeskuksella ei ollut vuodenvaihteessa merkittäviä valuuttamääräisiä laskuja.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Tilastokeskuksen tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä Valtiovarainministeriön määräyksiä ja ohjeita.

Valmistusta omaan käyttöön oli 1 884 317,60 euron arvosta vuonna 2020 ja 2 041 193,55 euron arvosta vuonna 2019.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Tilastokeskuksen yhdenmukaisten periaatteiden, säännösten ja määräysten mukaisesti.

Julkaisuvaraston vuoden 2020 lopussa olevat vuonna 2019 ja 2018 ilmestyneet julkaisut on arvostettu epäkuranteiksi julkaisuiksi. Epäkurantiusvähennys on niiden osalta yhteensä 945,49 euroa.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Tilastokeskuksessa ei ole tehty aikaisempiin vuosiin kohdistuvia korjauksia.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa

Tilinpäätösvouden ja edellisen vuoden tiedot ovat vertailukelpoisia keskenään.

Vuonna 2020 Tilastokeskuksessa toteutettiin organisaatiomuutos, jolla oli vaikutusta sisäisen kirjanpidon tiliöinteihin, sillä alkuvuosi menttiin vanhalla organisaatiolla ja loppuvuosi uudella.

Yhteistoiminnan kustannusten korvausten ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksien tilien numerointi ja sijainti tilikarttahierarkiassa muuttuivat vuoden 2020 alussa.

Tilien kertymät raportoidaan tuotto- ja kululaskelmassa tilikarttahierarkian mukaisesti laskelman rivillä Palvelujen ostot. Aiemmin nämä erät on esitetty omalla rivillään Sisäiset kulut.

Tuotto- ja kululaskelmassa esitetyt vuoden 2019 tiedot on muutettu vastaamaan vuoden 2020 käytäntöä.

6) Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Tilastokeskuksella ei ole tilinpäätösvouden jälkeisiä olennaisia tapahtumia, joita ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 2: Nettotutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle		
28.30.01. Tilastokeskuksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	59 586 275,58	59 238 000	52 741 344,52		58 430 674,01	
	Bruttotulot	10 743 275,58	10 500 000	9 692 674,01		9 692 674,01	
	Nettomenot	48 843 000,00	48 738 000	43 048 670,51	5 689 329,49	48 738 000,00	0,00
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	8 485,17	48	47,99		47,99	
	Bruttotulot	0,00	0				
	Nettomenot	8 485,17	48	47,99		47,99	0,00

Momentin numero ja nimi		Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			Siirretty seuraavalle vuodelle
		Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	
28.30.01. Tilastokeskuksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot			58 692 631,26	
	Bruttotulot			9 692 674,01	
	Nettomenot	5 951 286,74	54 689 286,74	48 999 957,25	5 689 329,49
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot				
	Bruttotulot				
	Nettomenot				

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 3.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 4.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2020	2019
Henkilöstökulut	36 609 278,45	37 235 997,38
Palkat ja palkkiot	36 372 724,86	37 075 383,22
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	236 553,59	160 614,16
Henkilösivukulut	6 670 616,79	6 644 345,61
Eläkekulut	6 010 054,66	6 176 547,53
Muut henkilösivukulut	660 562,13	467 798,08
Yhteensä	43 279 895,24	43 880 342,99
Johdon palkat ja palkkiot, josta	538 504,65	1 046 478,87
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 120,00	240,00
Johto	1 120,00	240,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 6.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 7.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 8.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 9.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 10.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 11.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Tilastokeskuksella ei ole valtiontakauksia ja -vastuita.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 406 945,32	4 417 259,40	4 420 024,60	4 422 872,88	4 399 402,98	17 659 559,86

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
Yhteensä	4 406 945,32	4 417 259,40	4 420 024,60	4 422 872,88	4 399 402,98	17 659 559,86

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 13.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 14.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 15.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 16.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 17.

6 Allekirjoitus

Tilastokeskuksen tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 25. helmikuuta 2021.

Allekirjoitettu sähköisesti

Pasi Henriksson
Pääjohtajan sijainen